
LUONNON MATKAILULLINEN HYÖDYNTÄMINEN SATAKUNNASSA

**LUONTOMATKAILUOHJELMAN
AINEISTORAPORTTI**

SANNA-MARI RENFORS

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Pori
2016

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sarja B, Raportit 3/2016

ISSN 1457-0696 | ISBN 978-951-633-194-5 (painettu)

ISSN 2323-8356 | ISBN 978-951-633-195-2 (PDF)

Copyright Satakunnan ammattikorkeakoulu ja tekijät

Julkaisija:

Satakunnan ammattikorkeakoulu

PL 520, 28601 Pori

www.samk.fi

Graafinen suunnittelu ja taitto: Bm&m Oy

Kannen kuva: Hanna-Maria Marttila

Paperit: Kannot MultiOffset 300 g/m², sisäsivut MultiOffset 140 g/m²

Paino: Plusprint, Ulvila

SISÄLLYS

SATAKUNNALLE OMA LUONTOMATKAILUOHJELMA	4
Ohjelman tausta	5
Yhtymäkohdat muihin strategioihin ja ohjelmiin	6
Valtakunnallinen kesän luontoaktiviteettien kehittämisstrategia 2015–2018	6
Satakunnan maakuntaohjelma ja matkailun tavoite- ja toimenpidesuunnitelma	7
Satakunnan alueellinen maaseudun kehittämisstrategia	8
Satakunnan luontomatkailualueet	8
Satakunnan luontomatkailuohjelman laadintaprosessi	10
KYSELYN JA HAASTATTELUIDEN TULOKSET	12
Satakunnan luontomatkailun kohderyhmät	13
Kotimaan markkinat	13
Kansainväliset markkinat	17
Toimintaympäristön tukeminen	17
Toimintaympäristön vahvuudet ja haasteet	17
Benchmarking-toiminta	19
Vetovoimaisten luontokohteiden kehittäminen	19
Tuotekehityksen lisääminen	20
Luonnon tuotteistamisen teemat	20
Tuotteistamisen kehittäminen	38
Yhteistyön vahvistaminen	40
Yhteistyön vahvistaminen majoitusliikkeiden kanssa	40
Yhteistyön vahvistaminen paikallisten luonto-osaajien kanssa ..	41
Luontomatkailukohteiden ja -tuotteiden tunnettuuden ja ostettavuuden kehittäminen	42
Satakunnan luontomatkailu vuonna 2030	44
YHTEENVETO	46

**SATAKUNNALLE
OMA LUONTO-
MATKAILUOHJELMA**

Ohjelman tausta

Satakunnan luontomatkailuohjelma täydentää Satakuntaan laadittua Matkailun tavoite- ja toimenpidesuunnitelmaa (Satakuntaliitto 2012), jossa luonto ja elämykset nostettiin yhdeksi matkailun kehittämisen ja markkinoinnin kokonaisuuksista. Uudessa ohjelmassa määritetään Satakunnan luontomatkailun kehittämisen teemat, tavoitteet ja toimenpiteet, joilla maakunnan luontomatkailun liiketoimintapotentiaali saadaan esille. Ohjelma keskittyy näin ollen luonnon matkailulliseen hyödyntämiseen liiketoiminnan näkökulmasta. Kädessäsi olevassa raportissa kerrotaan ohjelman sisällön laatimiseksi tehdyn kyselyn ja haastattelujen tuloksista.

Luontomatkailu on luontoon tukeutuvaa matkailua, jossa ihmiset lähtevät lomallaan luontoon ja ovat poissa kotoa yleensä vähintään vuorokauden. Luonnon virkistyskäyttö puolestaan tarkoittaa erilaisia aktiviteetteja, joita ihmiset harrastavat ulkona luonnossa osana päivittäisiä tai viikonloppuun sisältyviä rutiineja. Satakunnan luontomatkailuohjelmassa maakunnan luonto nähdään ympäristönä erilaisille aktiviteeteille, hyödyntämisen ja passiivisen nauttimisen kohteena sekä oppimisympäristönä. Ohjelmassa luontomatkailulla ei siten tarkoiteta ainoastaan yöpymisen sisältävää luonnonympäristössä tapahtuvaa matkailua, vaan myös lähimatkailua maakunnan sisällä esimerkiksi päiväretkien muodossa. Tässä ohjelmassa huomioidaan kaikki oman asuinympäristön ulkopuolelle suuntautuva, luonnonympäristössä tapahtuva oleskelu kestosta riippumatta.

Satakuntaa ei ole aikaisemmin nähty merkittävänä luontomatkailukohteena, mutta luontomatkailun merkitys alueella on vahvassa kasvussa. Luontomatkailu tuottaa kestävällä tavalla hyvinvointia yhä laajemmin myös Satakunnassa. Tätä puoltavat monet syyt. Maakunnan monimuotoinen luonto ja mahdollisuus harrastaa laajasti erilaisia luon-

toaktiviteetteja vetävät matkailijoita maakuntaan. Satakunnassa sijaitsee useita toisiaan lähellä olevia kansainvälisesti ja valtakunnallisesti arvokkaita luontokohteita – kasvitoltaan, eläimistöltään, geologisesti tai maisemallisesti merkittäviä alueita.

Satakunnan matkailu on pitkälti luontomatkailua, jota tulisi kehittää kokonaisuutena eteenpäin. Luonnon matkailullinen hyödyntäminen liiketoiminnan näkökulmasta on maakunnassa kuitenkin vielä heikkoa, minkä vuoksi luonnossa on runsaasti käyttämättömiä elinkeinomahdollisuuksia. Eri puolilla Satakuntaa tarvitaan koko maakunnan yhdistävää toimintaa, joka tukee paikallisia luontomatkailun kehittämissponnistuksia, kokoaa maakunnan luontomatkailukentän ja -tarjonnan sekä toimii linkkinä valtakunnalliselle tasolle.

Satakunnan luontomatkailuohjelman laadinta aloitettiin keväällä 2015 Satakunnan ammattikorkeakoulussa elinkeinon toiveesta saada tarkennettuja toimenpide-ehdotuksia luontomatkailuun liittyvän liiketoiminnan kehittämiseksi käytännössä. Maakunnan tasolla kaivattiin myös yhtenäisiä suuntaviivoja ja tukea runsaille paikallisille kehittämissuunnitelmiin. Luontomatkailuohjelman laadintaa varten Satakunnan ammattikorkeakoulu sai Satakuntaliitolta maakunnan kehittämissuunnitelmaa.

Pelkkä upea luonto ei siis riitä Satakunnan nostamiseksi valtakunnan kärkiluontokohteiden joukkoon. Matkailija kokee luontokohteen kokonaisuutena. Kohde ei ole vain tietty maantieteellinen paikka, jossa on vetovoimainen luonto. Kohde ei näin ollen kilpaile pelkästään monimuotoisella luonnollaan, vaan matkailija kiinnittää huomionsa kohteen kokonaisvaltaiseen tarjontaan. Luontomatkakohteen kilpailukyky koostuu luonnon vetovoimatekijöistä, palvelutarjonnasta ja tuotteiden laadukkuudesta, kohteen markkinoinnista ja tiedottamisesta sekä kohdetta tukevista tekijöistä kuten saavutettavuudesta ja infrastruktuurista. Tämän ohjelman tarkoitus onkin luoda Satakuntaan luontomatkailun

kehittämiskokonaisuus, jossa maakunnan luontomatkailun kilpailukyvyyn kannalta olennaiset kehittämisteemat, tavoitteet ja toimenpiteet nostetaan esille.

Yhtymäkohdat muihin strategioihin ja ohjelmiin

Valtakunnallinen kesän luontoaktiiviteettien kehittämisstrategia 2015–2018

Suomeen laadittiin vuonna 2014 luontomatkailun kehittämisstrategia (Visit Finland 2014), joka luo suuntaviivat kesäajan luontomatkailun ja erityisesti luontoaktiiviteettimatkailun kehittämiseksi valtakunnallisella ja aluetasolla vuoteen 2018 saakka. Strategia keskittyy kansainvälisille markkinoille tähtäävään kesäajan luontomatkailuun ja pääasiassa vapaa-ajan matkailijoihin. Satakunnan luontomatkailuohjelma tarkentaa valtakunnallista kesän luontoaktiiviteettien kehittämisstrategiaa 2015–2018 Satakunnan osalta ja palvelee valtakunnallisten luontomatkailun kehittämistoimenpiteiden kuten Visit Finlandin Outdoors Finland-kehittämisohjelman jalkauttamista maakuntaan.

Strategian mukaan etusijalla luontomatkailun kehittämisessä ovat perinteiset luonnossa liikkumisen tuotteet mailla ja vesillä, kuten pyöräily, vaellus, melonta ja kalastus. Lisäksi panostetaan elämyksiin, kuten eläinten ja luonnon katseluun sekä kuvaukseen. Omatoiminen luontomatkailu on selkeästi suosituin luontoon tutustumisen muoto.

Omatoimisten tuotteiden tuomiseen markkinoille liittyy kuitenkin strategian mukaan suuriakin haasteita. Luontokokemus matkailutuotteena ei ole ollut tuotteiden kehittämisessä tai markkinoinnissa tärkeä. Asiakastuntemus on heikkoa eikä omia vahvuuksia hyödynnetä. Suomessa infran ylläpito matkailijan tarpeita vastaavalla tavalla ja toimijoiden sitoutuminen sen kehittämiseen ja ylläpitoon vaihtelee. Lisäksi tuotekehityksen puutteet ja

tarjonnan vähäisyys vaikeuttavat luontomatkailun kehitystä. Tuotteistettuja reittejä on vähän ja osaamisen sekä laadun nostamista tarvitaan. Tuotteistettujen luontomatkojen ja -reittien myyjät ja paketoijat puuttuvat. Tieto palveluista ja reiteistä on hajallaan ja vaikeasti löydettävissä.

Luontomatkailun vahvuuksina strategiasa nähdään aktiiviteettimarkkinoiden potentiaali – aktiiviteettien kysyntä on kasvussa. Mahdollisuutena ovat myös uusien trendien luomat asiakasryhmät ja heille tuotteistettavat tuotteet. Aktiiviteettiteemoja voitaisiin hyödyntää ja yhdistää hyvinvointiin ja kulttuuriin sekä ylipäättään teemoittaa luontotarjontaa enemmän. Reittejä on olemassa paljon, luonto on Suomessa monipuolista ja maassamme on tiheä kansallispuistoverkosto. Tarjonta tulisi koota yhteen, tuoda hyvät kohteet entistä paremmin esille ja hyödyntää enemmän myös vetovoimaista eläimistöä.

Suomen luontomatkailun ydinviesti on ”Finnish nature – 24/7 easy access to last wilderness of Europe”. Temaattisina painopistealueina kehittämisessä ovat erityisesti helppotasoiset aktiiviteetit. Tuotetarjonnan tulisi olla helposti löydettävää, helposti saavutettavaa, helposti ostettavaa sekä helposti kulutettavaa. Puhtaus olisi nostettava näkyvämmäksi teemaksi, erityisesti vesistöt ja luonnon monimuotoisuus edellä.

Strategisina kehittämisalueina tuotekehityksen saralla lisätään ymmärrystä omatoimisen tuotteen sisällöstä ja vaatimuksista sekä sen arvosta matkailulle. Tuotteistukselle luodaan pohja sekä laajennetaan luontomatkailutuotetarjontaa ja luontomatkailutuotteita tarjoavien yritysten määrää. Tuotteiden laatua parannetaan, yritysten tuotekehitystä tuetaan sekä lisätään asiakastuntemusta segmenttitasolla. Kansallispuistoissa vahvistetaan yritysyhteistyötä ja nostetaan esille valikoidut kärkereitit. Myynnin ja markkinoinnin saralla näkyvyyttä lisätään sekä välittäjäportaana toimintaa kehitetään. Myös majoituskohteet tulisi saada vahvemmin mukaan luonnon matkailulliseen hyödyntämiseen.

KUVA: Juho Kuva

Satakunnan maakuntaohjelma ja matkailun tavoite- ja toimenpidesuunnitelma

Satakunnan maakuntaohjelmassa 2014–2017 todetaan maakunnan monimuotoisen luonnonympäristön ja kansallispuistojen olevan maakunnan voimavaroja. Puhdas luonnonympäristö ja runsaat metsävarat tukevat elinkeinojen kehittymistä ja siten myös matkailun mahdollisuuksia. Laadukkaat matkailupalvelut ja niihin liittyvä osaaminen lisäävät maakunnan vetovoimaa ja elinvoimaa. Selkämeren kansallispuiston kehittäminen on maakunnan edunvalvonnan kärkihankke. Vetovoiman ja potentiaalain säilyminen edellyttää kuitenkin luonnonympäristöistä, vesistöjen tilasta sekä monimuotoisuudesta

huolehtimista.

Satakuntaan laadittiin vuonna 2012 matkailun tavoite- ja toimenpidesuunnitelma (Satakuntaliitto 2012). Tässä tulevien vuosien tavoitteeksi nähtiin markkinoinnin ja myynnin kehittäminen, yritysysteistyö, ympärivuotisuus ja palvelujen laatu, osaamisen kehittäminen ja matkailuun liittyvä infrastruktuuri. Maakunnallisesti kehitettävät kokonaisuudet ovat tapahtumien Satakunta, kulttuurin Satakunta, elinvoimainen Satakunta sekä luonnon ja elämysten Satakunta.

Luonto ja elämykset -kokonaisuudessa korostetaan maakunnan monipuolisia vesistöjä: jokia (Kokemäenjoki), järviä (Pyhäjärvi) ja mellellisyyttä (Selkämeren kansallispuisto, Yyteri). Esille nousevat myös luontoaktiviteetit erityisesti Jämin alueella. Teeman kehittämis-

toimenpiteinä suunnitelmassa ehdotetaan opastusten kehittämistä, yhtenäisen maakunnallisen luontoreitityksen rakentamista, hyvinvointi- ja liikuntamatkailun keskittymien kehittämistä ja maakunnan luontomatkailuinfran kytkeä verkostomaiseksi kokonaisuudeksi muun matkailuinfran kanssa.

Satakunnan alueellinen maaseudun kehittämisstrategia

Satakunnan alueellisessa maaseudun kehittämisstrategiassa 2014–2020 todetaan luonnon ja hiljaisuuden olevan tulevaisuudessa suurimpia valttejamme erityisesti kansainvälisessä matkailussa. Satakunnan maaseudulle kehittämisen mahdollisuuksia luovat erityisesti puhdas luonto, vesivarat ja rikas kulttuuri. Alueen toimijoiden keskittyessä markkinoimaan omia vahvuuksiaan keskuksissa maaseudulla nousussa olevat ekomatkailu ja Green Care -toiminta ovat kuitenkin jääneet vähemmälle huomiolle.

Strategiassa matkailun kehittämisen tavoitteeksi nähdään luontoon perustuvien palvelukokonaisuuksien kokoaminen ja tuotteistaminen. Maaseudun kehittyvät kärkituotteet,

niitä tukevien yritys- ja myyntiverkostojen muodostaminen sekä palveluiden laadun ja ympärivuotisuuden edistäminen luovat rungon satakuntalaiselle maaseutumatkailulle. Luonnonympäristön hyödyntämisen edistäminen ja yhteistyön kehittäminen eri alan toimijoiden kesken ovat tärkeitä toimenpiteitä, samoin uusien keinojen kehittäminen myös kansallispuistojen ja yhteismetsien hyödyntämiseen matkailussa.

Satakunnan luontomatkailualueet

Satakunnan maakuntakaavassa (N:o YM1/5222/2010) on osoitettu matkailun kehittämisen kohdevyöhykkeet sekä matkailupalvelujen alueet alueidenkäytön suunnittelun näkökulmasta. Satakunnassa on useita valtakunnallisesti ja jopa kansainvälisesti arvokkaita luonto- ja maisemakokonaisuuksia.

Karu Satakunnan rannikkoalue muodostuu kapeasta saaristovyöhykkeestä sekä alavasta ja maisemaltaan pienipiirteisestä rannikkokaistaleesta. Maankohoamisrannikko on

KUVA: Jukka Rinteelä

kansainvälisestikin ainutlaatuinen elinympäristö. Ala-Satakunnan viljelyseutu puolestaan on perusluonteeltaan tasaista, viljaville savikoille syntynyttä viljelyaluetta, jossa on myös runsaasti karuja, metsäisiä soita ja viljelyseutuja. Maastomuodoiltaan alue on pääpiirteissään tasaista, mihin tuovat vaihtelua seudun poikki kulkeva koko Lounais-Suomen suurin harjujakso, Kokemäenjokilaakso sekä Säskylän ja Euran kuntien alueella sijaitseva Pyhäjärvi. (Satakuntaliitto 2015, 13–14.)

Porin seudun ja Kokemäenjokilaakson tärkein matkailuvaltti onkin ainutlaatuinen, puhdas, hiljainen ja monipuolinen luonto, josta löytyy ammennettavaa niin lähi- kuin kansainväliseen matkailuun. Selkämeren kansallispuisto ja Kokemäenjoki suistoalueineen tarjoavat loistavia mahdollisuuksia muun muassa kalastus- ja lintumatkailuun. Kokemäenjokisuisto on Pohjoismaiden rikkain linnustoltaan ja eläimistöltään. Yyterinniemi on kansainvälisesti arvokas luontotyyppikokonaisuus: lintuvesien lisäksi pienelle alueelle on keskittynyt kasvistollisesti, geologisesti ja maisemallisesti arvokkaita alueita. (Satakunnan matkailun tavoite- ja toimintasuunnitelma 2012; Leader Karhuseutu 2014; Porin

kaupunki 2016.)

Rauman seudulla yhdistyvät vesistöt: meri, joet ja järvet, luonto sekä rikas kulttuuri- ja historiakohteiden tarjonta. Selkämeren kansallispuisto ja noin 300 saaresta koostuva Rauman saaristo matkailusaarineen ovat merkittävä vahvuus alueen matkailun kehittämiseksi. Seudulla voi harrastaa monipuolisia vesistöaktiviteetteja kuten melontaa, kalastusta tai sukellusta. Rauman edustalla on myös yli 30 kilometriä merkittyjä retkeilyreittejä. (Satakunnan matkailun tavoite- ja toimintasuunnitelma 2012; Rauman kaupunki 2016.)

Pyhäjärvisuudun selvä vahvuus on monipuolinen ja puhdas luonto: erityisesti Pyhäjärvi, muut järvet ja joet sekä metsät. Pyhäjärvisuudella kalastusmatkailu osana luontomatkailua nähdään alueen mahdollisuudeksi. Euran Koskeljärvi on rapakivikallioiden väliin jäävä, rannoiltaan erittäin sokkeloinen ja lähes rakentamaton, erämainen, kansainvälisesti arvokkaaksi luokiteltu lintujärvi. Lisäksi alueella Säskylän Harjureitti tarjoaa loistavat patikointimahdollisuudet eripituisine reittivaihtoehtoineen. (Satakuntaliitto 2014; Leader Pyhäjärvisuutu 2015; Ravakka 2015.)

Pohjois-Satakunnassa maaperä ja maanpinnan muodot ovat melko vaihtelevia. Aivan pohjoisessa on huomattava Hämeenkaan reunamuodostuma. Soita on Pohjois-Satakunnassa muuhun Satakuntaan verrattuna huomattavan paljon. Metsäistä yleisilmettä elävöittävät lukuisat järvet, joista osa on säilyttänyt erämaisen luonteensa. (Satakuntaliitto 2015, 13–14.)

Pohjois-Satakunnan matkailullinen perusta onkin luontomatkailussa: riista, linnut ja kalastus nähdään tärkeiksi painopisteiksi, samoin alueen monet kansallispuistot ja Ouran saaristo Merikarvialla. Alueella keskitytään luontomatkailun erikoisalueisiin, kuten liikuntaan, kalastusmatkailuun ja luontoelämyksiin. Pohjois-Satakunnassa Jämin alueeseen liittyy valtakunnallisesti merkittävää, ympärivuotista retkeily- ja virkistyskäyttöä. Jämin maastossa on elämyksellistä vaeltaa, hiihtää tai maastopyöräillä, sillä alueen luonto on monimuotoisuudessaan harvinainen. (Jämi 2015; Satakuntaliitto 2014; Satakunnan matkailun tavoite- ja toimintasuunnitelma 2012; Leader Aktiivinen Pohjois-Satakunta 2014.)

Satakunnan luontomatkailuohjelman laadintaprosessi

Satakunnan luontomatkailuohjelman laadinta aloitettiin keväällä 2015 lähettämällä kysely toukokuussa 2015 luonnon ja matkailun parissa toimiville kehittäjätahoille, luontomatkailuyrittäjille, kuntien vapaa-aika-, liikunta- ja ympäristötoimille, luontoon ja liikuntaan sekä matkailuun liittyville yhdistyksille. Kyseiset toimijat poimittiin ympäri maakuntaa. Kyselyyn saatiin yhteensä 50 vastausta.

Lisäksi aineistoa kerättiin asiantuntija-haastattelujen avulla. Syksyn 2015 aikana haastateltiin yhteensä 34 luontomatkailun asiantuntijaa. Haastateltavat edustivat maakunnan Leader-toimintaryhmiä, maakun-

nallisia, paikallisia sekä luontoon liittyviä kehittäjäorganisaatioita (kuten Satakuntaliitto, ELY-keskus, Metsäkeskus, Metsähallitus, ProAgria, Satakunnan kalatalouskeskus, Pyhäjärvi-instituutti), kuntien matkailu- ja ympäristötoimia, matkailussa toimivia paikallisia kehittäjä- ja yrittäjäyhdistyksiä, luontokoulutusta antavia oppilaitoksia, luontoharrastuksiin liittyviä järjestöjä ja yhdistyksiä sekä luontomatkailuyrittäjiä.

Kyselyn ja haastattelujen aineistot analysoitiin. Nämä tulokset on raportoitu tässä raportissa seuraavissa luvuissa. Haastatteluissa kysyttiin esimerkiksi maakunnan luonnon kärkekohteita ja -aktiviteetteja, asiakasryhmiä sekä vahvuuksia ja haasteita. Haastattelut olivat luonteeltaan hyvin keskustelevia, minkä vuoksi aineistoa tuli paljon. Analyysivaiheessa aineistosta nostettiin esille ne teemat, jotka toistuivat eniten haastatteluissa. Nämä teemat muodostavat luvun kaksi sisällön rungon. Tuotteistaminen koettiin suureksi haasteeksi maakunnan luontomatkailussa, minkä vuoksi tässäkin raportissa aihetta käsitellään laajasti. Lisäksi haastateltavat nostivat useasti esiin markkinointiin ja yhteistyöhön liittyviä asioita. Seuraavissa luvuissa on esitetty myös alkuperäisiä aineistositaatteja, jotka kuvaavat yksityiskohtaisesti esille tulleita ajatuksia maakunnan luontomatkailun kehittämisestä.

Kyselyn ja haastatteluiden pohjalta laadittiin ensimmäinen versio luontomatkailuohjelmasta. Tämän viimeistelemiseksi perustettiin työryhmä, joka työsti ohjelman valmiiksi. Ohjelmaan pyydettiin kommentteja myös haastatelluilta henkilöiltä sekä järjestettiin yleisötilaisuus. Tarkemmin tästä prosessista kerrotaan erillisenä julkaistavassa luontomatkailuohjelmassa.

PS: Tämän kirjan sivuilta löydät tilaa myös omille muistiinpanoillesi! Voit kirjata ylös myös omia ajatuksiasi ja huomioitasi Satakunnan luontomatkailun kehittämisestä.

Matkailualueet

- Matkailupalvelujen alue (RM)
- Matkailupalvelujen alue, kohde alle 10 ha
- Matkailun kehittämisvyöhyke (mv1, mv2, mv3)
- Matkailun ja virkistysalueen kehittämisen yhteystarve
- Kansallinen kaupunkipuisto (kp)
- Matkailutie (st-mv)

SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVA

Maakunnan tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne

30.11.2009

SATAKUNTALIITTO

KUVIO 1

Satakunnan matkailualueet (Satakuntaliitto 2009)

**KYSELYN JA
HAASTATTELUIDEN
TULOKSET**

Merimelonta, merilinnut ja kalastus merialueella vetävät sisäsuomalaisia luontomatkailijoita Satakuntaan.

Satakunnan luontomatkailun kohderyhmät

Kotimaan markkinat

Haastatteluissa nousi yleisesti esille se, ettei maakunnan luontomatkailun kysyntää tunnusteta ja kohderyhmäajattelu ontuu. Asiakastuntemus on puutteellista eikä luontomatkailun potentiaalisia kohderyhmiä hyödynnetä liiketoiminnassa. Luontomatkailijat nähdään yhtenä suurena kohderyhmänä, eikä eri aktiviteettien harrastajia huomioida heidän tarpeidensa mukaan. Myös tietyn aktiviteetin harrastajissa on monta erilaista kohderyhmää himoharrastajista aloittelijoihin: heidät tulisi tunnistaa paremmin.

Kotimaiset, omatoimiset aktiviteettimatkailijat nähdään tällä hetkellä maakunnan luontomatkailun ensisijaiseksi kohderyhmäksi. Haastateltavien mukaan osa yrittäjistä tuottaa palveluja kotimaan markkinoille, osa voi keskittyä valmiuksien mukaan enemmän kansainvälisille markkinoille.

Kotimaisia matkailijoita tarkasteltiin useasti maantieteellisen etäisyyden kautta. Lähimaakunnista, noin 300 kilometrin säteellä Satakunnasta, tulevat matkailijat koetaan potentiaalisimmaksi luontomatkailun kohderyhmäksi. Pohdittaessa kotimaisia kohderyhmiä tulisi keskittyä siihen, mitkä Satakunnan

luonnon ominaispiirteet vetävät tietyn lähtöalueen matkailijoita ja tietyn aktiviteetin harrastajia puoleensa ja mistä syystä. Näitä tuotteita ja vetovoimatekijöitä tulisi nostaa esille myös markkinoitaessa Satakuntaa luontomatkailukohteena kyseisellä alueella.

Merellisyuden vuoksi maakunta on vetovoimainen luontomatkakohde sisäsuomalaisille. Merimelonta, merilinnut ja kalastus merialueella vetävät sisäsuomalaisia luontomatkailijoita Satakuntaan. Erityisesti Pirkanmaa ja Tampereen seutu nostettiin haastatteluissa esille alueena, johon tulisi suunnata enemmän markkinointiponnisteluja. Haastateltavat mainitsivat jopa tamperelaisten luontomatkailuyrittäjien tuottavan itse luontomatkailupalveluja Satakunnassa vetovoimaisen luonnon vuoksi.

Lisäksi Sisä-Satakunnan vesistöalueet ja -aktiviteetit houkuttelevat matkailijoita Turun seudulta ja Varsinais-Suomesta. Pääkaupunkiseutulaisille puolestaan maakunnan luonnon autenttisuus ja luonnonrauha voisivat olla mahdollisia vetovoimatekijöitä. Lisäksi maakunnan joissa kalastuskausi on huomattavasti pidempi kuin Pohjois-Suomessa, mikä voisi vetää matkailijoita maakuntaan Etelä-Suomesta laajemminkin. Maakunnassa esiintyy myös eteläisiä lintulajeja, joita pohjoisempaan Suomessa ei enää tavata. Nämä puolestaan houkuttelevat maakunnasta pohjoiseen asuvia lintuharrastajia Satakuntaan. Tämän vuoksi aktiviteettien kohdalla tulisi

<p><i>Lähimaakuntien</i> MATKAILIJAT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tampereen seutu, Pirkanmaa • Pääkaupunkiseutu • Varsinais-Suomi • Oman maakunnan asiakkaiden aktivointi
<p><i>Kohdennetut</i> ASIAKAS- RYHMÄT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omatoimiset, eritasoiset aktiviteettiharrastajat • Ryhmät: yritykset, yhdistykset, koululaisryhmät • Lapsiperheet, seniorit
<p><i>Kansainväliset</i> MATKAILIJAT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiviteettiharrastajat valikoiduilla markkinoilla: Saksa, Ranska, Venäjä, Etelä-Eurooppa • Potentiaalinen kasvu Aasian markkinoilta

KUVIO 2

*Satakunnan luontomatkailun
kohderyhmät*

pohtia näiden vetovoimatekijöitä Satakunnassa juuri suhteessa matkailijoiden omiin lähtöalueisiin ja motiiveihin.

Ryhmät kuten yhdistykset ja yritysasiakkaat nähtiin yhdeksi tärkeimmistä kohderyhmistä. Yritykset tulivat esille kalastusmatkailussa, sillä yritykset käyttävät kalastusmatkaa myös palkintomatkana. Eri-laisten luontomatkailutuotteiden mainittiin soveltuvan erinomaisesti työkyvyn ylläpitoon ja työhyvinvoinnin kehittämiseen. Koululaisryhmät ja leirikoulutoiminta tuovat tuloja yrityksille erityisesti keväisin.

Ryhmien lisäksi yksittäisillä omatoimimatkailejoilla kuten senioreilla nähtiin olevan aikaa ja rahaa panostaa luontomatkailuun.

Vastaajat totesivat, että nuorten aikuisten saadessa luontomatkailusta hyviä kokemuksia he tulevat käyttämään luontomatkailupalveluja laajemmin tulevaisuudessa. Myös lapsiperheille suunnitellaan yhä enemmän heidän tarpeensa täyttäviä tuotteita.

Lisäksi Satakunnan luontokohteiden tunnettuuden kasvattaminen palvelee lähivirkistystä ja tuo esille satakuntalaista identiteettiä. Haastateltavien mukaan Satakunnassa olisi runsaasti mahdollisuuksia kehittää myös satakuntalaisille suunnattuja tuotteita. Maakunnan luontokohteet eivät ole tällä hetkellä riittävän tunnettuja oman maakunnan sisällä, minkä vuoksi myös satakuntalaiset muodostavat potentiaalisen ja kasvavan kohderyhmän.

KUVA: Hannu-Pekka Savolainen

KUVA YLHÄÄLLÄ: Riikka Laine
KUVA ALHAALLA: Jukka Sinisalo

”300 km säteellä kotimaiset asiakkaat ensin, tämän jälkeen kansainväliset asiakkaat.”

”Tamperelaisille tämä on heidän lähimerensä.”

”Pitäisi mennä aktiviteetti edellä. Aktiviteetti määrittelee kohderyhmää.”

”Potentiaali tulee ulkomailta. Tähän tulee panostaa enemmän.”

Kansainväliset markkinat

Haastateltavien mielestä Satakunnan luontomatkailun potentiaali tulee kansainvälisistä matkailijoista. Volyymiä tarvitaan nimenomaan ulkomailta, jotta elinkeino olisi kannattavaa. Kansainvälisen luontomatkailun kehittämiseen tulisi maakunnassa näin ollen panostaa enemmän. Vaikka maakunnassa ei välttämättä ole vielä riittäviä valmiuksia palvelella kansainvälisiä matkailijoita, maakunnan kannattaa tähdätä kansainvälisille markkinoille. Kansallisuuksista mainittiin usein saksalaiset ja ranskalaiset. Lisäksi Venäjä ja Etelä-Eurooppa nostettiin esille. Aasian maat nähdään kasvavana markkina-alueena.

Yhtenä näkökulmana haastatteluissa tuli esille se, että maakuntaa pitäisi tuoda enemmän esille aktiviteettikohteena, mitä kauemmas maakuntaa markkinoidaan. Tietyn aktiviteetin nähdään määrittelevän kohderyhmää, jota tulee tavoitella kohdennetusti. Erityisesti kalastusmatkailu, lintumatkailu, talviaktiviteetit sekä rannikko ja saaristo saattaisivat

kiinnostaa ulkomaalaisia matkailijoita. Satakunnan metsät ovat helppokulkuisia, ja maakunnassa ulkomaalainen matkailija voi kokoa aitoa luonnonrauhaa koskemattomassa luonnossa. Lisäksi kansainvälisen luontomatkailun kehittämiseen kytkeytyy usein kasvatusnäkökulma: maakunnassa voitaisiin järjestää kansainvälisiä nuorisoleirejä ja leirikouluja liittyen esimerkiksi koskien kunnostukseen tai luonnon erityispiirteiden opettamiseen.

Toimintaympäristön tukeminen

Toimintaympäristön vahvuudet ja haasteet

Mielenkiinto luontomatkailua kohtaan on lisääntynyt viime aikoina toimijoiden keskuudessa Satakunnassa. Luontomatkailu maakunnassa nähdään yhä enemmän voimavarana myös lähitulevaisuudessa. Tärkeänä

pidetään sitä, että maakunnan luonnon tarjoama potentiaali pitäisikin hyödyntää nyt liiketoiminnallisesti.

Yhtenä Satakunnan luontomatkailun haasteista nähdään kuitenkin maakunnan omien toimijoiden vaatimaton asenne. Haastatteluvien mukaan emme itse osaa tuoda esille maakunnan ainutlaatuisista luontoa ja asenteemme luonnon liiketoimintapotentiaalin hyödyntämistä kohtaan on heikko. Satakunnassa ei ole ollut yhteistä tavoitteen asettelua luontomatkailun kehittämisen suhteen, eikä luontomatkailun kehittämiseksi ole tehty kokonaisvaltaisesti ja järjestelmällisesti töitä maakunnassa. Toiminta on ollut lyhyiden ja pirstaleisten hankkeiden varassa, ja pitkäjänteisyys toiminnasta on puuttunut. Maakuntaa ei ole nähty kokonaisuutena, vaan kaupungit ja seutukunnat ovat kehittäneet toimintaansa omina palasinaan: yhtenäisyyttä alueiden välillä ei ole riittävästi. Haastatteluvien mukaan asennetta pitäisikin nyt muuttaa, jotta pärjäämme markkinoilla.

Luontomatkailun haasteena Satakunnassa nähdään myös yrittäjien ja heidän resurssinsa sekä sisältörikkaiden luontomatkailutuotteiden vähäinen määrä. Maakunnasta löytyy luontomatkailussa ns. kärki-/veturiyrityksiä, mutta monet yrittäjät toimivat osaaikaisesti, ja yrittäminen on usein harrastus. Sivutoimisesti toimiva yrittäjä ei välttämättä pysty vastaamaan matkailijoiden kysyntään ja tarjoamaan tuotteita heille sopivana ajankohtana. Yrittäjiltä toivotaankin lisää avoimuutta, yhteistyötä ja rohkeutta. Yrit-

täjiltä edellytetään kovaa työtä, sitoutumista ja riskien ottoa, jotta liiketoiminta saadaan kannattavaksi. Yrittäjien tulisi nähdä ympäröivä luonto ja sen mahdollisuudet sekä löytää paikkansa kokonaisuudessa. Aktiivisia ja verkostoitumiskykyisiä yrityksiä tarvitaan siten lisää mukaan maakunnan luontomatkailun kehittämiseen. Haastateltavat näkivät mahdollisuuden myös luonto-osaajien rohkaisemisessa yrittäjiksi.

Haastatteluissa tuli vahvasti esille se, että kunnan voimakas mukana olo luontomatkailun kehittämisessä ja yrittäjäystävällisyys on elinkeinon kehittymiseksi tärkeää. Teollisuusvetoisessa Satakunnassa tämä ei ole itsestäänselvyys, ja kunnissa asiaa edistetään vaihtelevalla menestyksellä. Kunnilla on suuri rooli luontomatkailuun soveltuvan infran kunnossapidossa sekä yrittäjien markkinointitoimenpiteiden tukena. Kuntien tulisi myös olla tietoisia omassa kunnassa meneillään olevista luontomatkailun kehittämistoimista. Kuntien olisi lisäksi tärkeää ymmärtää, että luontomatkailija haluaa kokea autenttista luontoa ja tarkastella alueiden käyttöä kokonaisuutena myös luontomatkailun näkökulmasta. Kunnan sisällä toiminta luontomatkailun kehittämiseksi voitaisiin organisoida tehokkaammin mahdollisten liikunta-, vapaa-aika-, puisto/ympäristö- ja matkailutoimien välillä.

Luontomatkailun kehittämisen haasteena nousi esille myös maakunnan heikko saavutettavuus. Maalta ja ilmasta julkisten yhteyksien maakuntaan todettiin heikentyvän

”Edellytykset ovat kunnossa; ei tarvitse keksiä tai luoda väkisin. Nämä pitää saada tuotteistettua ja tietoisuuteen.”

”Paljon on suunnitelmia, mutta toteutus ontuu. Resursseja on hajautettu liikaa.”

Kunnilla on suuri rooli luontomatkailuun soveltuvan infran kunnossapidossa sekä yrittäjien markkinointitoimenpiteiden tukena.

jatkuvasti. Toisaalta maakunnan luontokohteita palvelevat myös Turun, Tampereen ja Seinäjoen liikenneyhteydet. Lisäksi saariston luontokohteiden saavutettavuuteen Selkämerellä kiinnitettiin huomiota. Tähän liittyen veneilyn peruspalveluja ja rantautumista tukevia rakenteita tarvittaisiin maakuntaan lisää. Kesäsesongin aikana todettiin olevan kuitenkin hyvät yhteydet esimerkiksi Rauhan saaristoon.

Benchmarking-toiminta

Satakunnan luontomatkailun vertailu muualla omaksuttuihin toimintamalleihin ja toisilta oppiminen (ns. benchmarking) korostui vahvasti haastatteluissa. Monet ehdottivat, että maakunnan luontomatkailuun tulisi poimia toimintamalleja muualla sijaitsevista luontokohteista, missä asioita on toteutettu menestyksekkäästi. Koska Satakunnassa ei ole ollut yhteistä toimintamallia tai koko maakunnan toiminnan veturia kuten laskettelukeskusta, meidän tulisi benchmarkata valtakunnalli-

sesti ja kansainvälisesti menestyneitä luontokohteita. Tämän avulla voisimme asettaa paremmin yhteisen tavoitteen ja ottaa näistä mukaan parhaimpia käytäntöjä Satakunnan luontomatkailun kehittämiseksi.

Myös yrittäjät voisivat oppia muissa maakunnissa sekä omassa maakunnassa menestyksekkäästi toimivilta yrittäjiltä ja vertaisarvioida yhdessä toimintaansa. Merenkurkussa, Perämerellä ja Varsinais-Suomessa toimivat kalastus- ja lintumatkailuyrittäjät nostettiin esille, joiden toiminnasta voitaisiin poimia hyviä käytäntöjä myös Satakuntaan. Lisäksi asiakkailta eri muodoissa koottua palautetta tulisi hyödyntää ja asiakkaille tärkeät asiat huomioida yritystoiminnan kehittämässä.

Vetovoimaisten luontokohteiden kehittäminen

Maakunnan monimuotoinen luonto nähdään ehdottomana luontomatkailun vahvuutena. Satakunnassa luonto on koskematonta, autenttista sekä maakunnasta löytyy luonnonrauhaa.

”Satakunnassa ei ajatella kokonaisuutta.. Maakunta erotellaan aina palasiksi, sen yhtenäisyys uupuu.”

”Miten löydetään potentiaaliset nuoret yrittäjät, jotka yhdessä porukalla lähtevät kehittämään toimintaa?”

Maakunnassa on paljon erilaisia, helppokulkuisia luontokohteita ja aktiviteettimahdollisuuksia lyhyen etäisyyden päässä toisistaan. Maakunnan luonnossa on tilaa ja avaruutta: luonnossa on helppo hengittää. Luonnonympäristö on näin ollen rikas: hyvät olosuhteet ja edellytykset luontomatkailulle ovat olemassa.

Satakunnan luontomatkailun kärkikohteina korostuivat maakunnan monimuotoiset vesistöt: Selkämeri sekä erilaisiin aktiviteetteihin soveltuvat järvet ja joet. Merialue nähdään maakunnan luontomatkailun kannalta keskeisenä kohteena, jonka vetovoimaisuus perustuu sekä rannikkoon että saaristoon. Yksittäisistä kohteista nostettiin esille erityisesti Yyteri, Kokemäenjoki suistoineen sekä erilaisine ulottuvuuksineen, Karvianjoen vesistöalue ja Merikarvian joki, Nakkilan kosket, Pyhäjärvi, Puurijärvi, Köyliönjärvi ja Koskeljärvi.

Vesistöjen lisäksi maakunnan suot erityisesti Pohjois-Satakunnassa sekä harjualueet metsineen kuten Hämeenkaan laaja harjualue ja Jämi sekä Säskylän harju nähtiin maakunnan vetovoimaisiksi kohteiksi, jotka tulisi nostaa paremmin esille. Lisäksi Joutsijärvi ja Pinkijärvi ovat maakunnan merkittäviä metsäkohteita. Maakunnan luontomatkailun vahvuudeksi nimettiin myös kansallispuistot kuten Selkämeren kansallispuisto, Kauhaneva-Pohjakangas ja Puurijärvi-Isosuo.

Kalastusmatkailun kärkikohteet Satakunnassa ovat Merikarvianjoki ja Nakkilan kosket. Lisäksi Pyhäjärvi ja Selkämeri nähtiin maakunnan tärkeiksi kalastusmatkailukohteiksi. Haastatteluissa Eurajoki mainittiin potentiaalisena kalastuskohteena koskipaikkoi- neen, mikäli tämä saataisiin tulevaisuudessa kunnostettua. Lintumatkailun kärkikohteeksi nostettiin Porin rannikko. Koskeljärvi ja Puurijärvi mainittiin maakunnan tärkeiksi lintumatkailukohteiksi. Jämi ja Hämeenkaan alue puolestaan koettiin erityisesti aktiviteettimatkailun kuten vaelluksen ja maastopyöräilyn keskuksena.

Kansainvälisen statuksen omaavia maa-

kunnan luontokohteita kuten kansallispuistoja voitaisiin hyödyntää luontomatkailussa yhä vahvemmin. Myös Pohjois-Satakuntaan mahdollisesti tuleva, suo-temaan pohjautuva Geopark-alue toimisi alueen yksittäisten kohteiden sateenvarjona. Lisäksi Unesco olemassa olevia maailmanperintökohteita kuten Vanhaa Raumaa ja Sammallahdenmäkeä voitaisiin yhdistää luontomatkailutuotteisiin.

Luontomatkailun kärkikohteiden valinta ja näiden tunnettuuteen panostaminen painottui maakunnan kannalta tärkeänä kehittämistoimenpiteenä. Kärkikohteita toivotaan nostettaviksi paremmin esiin. Näille voitaisiin luoda omat profiilinsa ja toimintaa kehittää profiilien kautta. Kaikkia maakunnan luontokohteita voitaisiin tuoda enemmän esille matkailussa juuri näiden omien luonnon erityispiirteiden ja luontotarvojen sekä kohdeaktiviteettien pohjalta.

Maakunnan luontomatkailun kärkikohteet ovat seuraavat:

- Satakunnan rannikkoseutu
- Kokemäenjoki ja sen suistoalue
- Hämeenkaan alue
- Karvianjoen vesistöalue
- Pohjois-Satakunnan suo- ja metsäalue

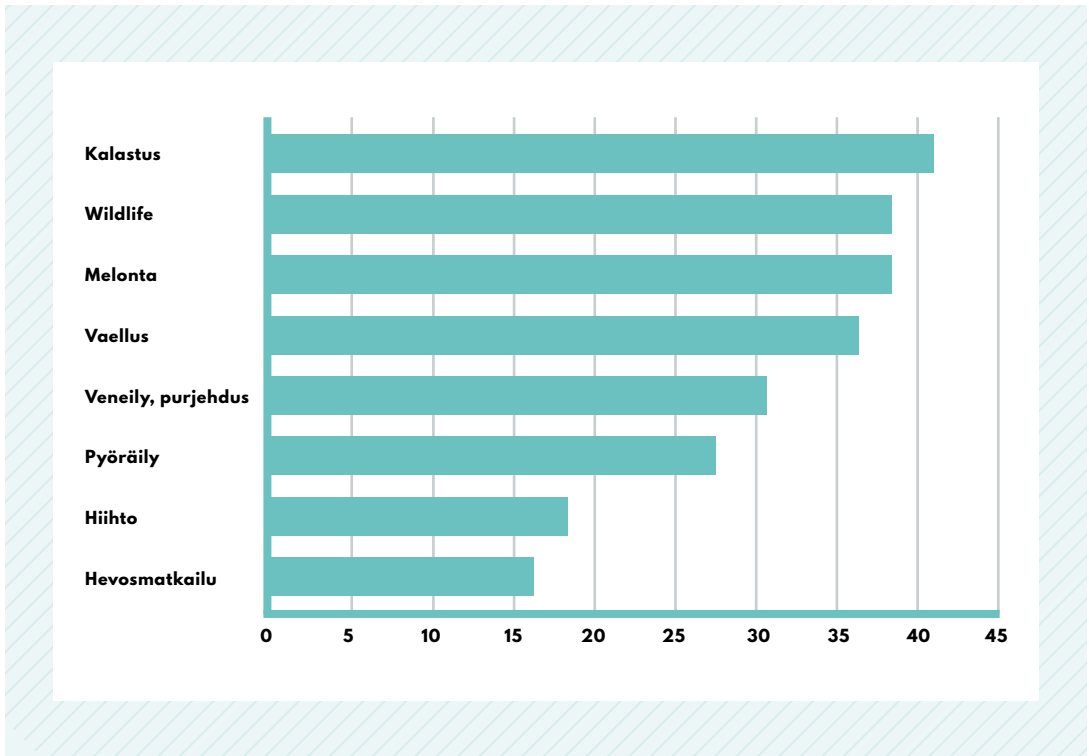
Lisäksi tärkeitä luontomatkailukohteita maakunnassa ovat seuraavat:

- Pyhäjärvi, Köyliönjärvi, Koskeljärvi
- Joutsijärven järvi- ja metsäalue
- Puurijärvi-Isosuon kansallispuisto
- Pinkjärven metsä- ja suoalue
- Säskylän harjujakso

Tuotekehityksen lisääminen

Luonnon tuotteistamisen teemat

Kyselyn mukaan (kuvio 3) tärkeimmiksi luontomatkailuaktiviteeteiksi Satakunnassa nousivat kalastus, wildlife (erityisesti lintujen katselu ja kuvaus) sekä melonta. Vaellus ja pyöräily, myös maastopyöräily ovat maa-

KUVIO 3

*Satakunnan luontomatkailussa tärkeäksi koetut aktiviteetit (kpl)
(vastaajia 50, vastaajilla oli mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja)*

kunnan metsäkohteiden kuten harjujen veto-voimaisia aktiviteetteja. Kaikissa edellämaituissa aktiviteeteissa tuotteistamisen taso maakunnassa on vielä hyvin vaihteleva.

Aktiviteettien lisäksi luonnon tuotteistamisessa merkittäväksi teemaksi nousi maakunnan ainutlaatuinen geologia. Tuotteissa korostuvat myös luonnon matkailijalle tuottamat hyvinvointivaikutukset sekä luonnon ja kulttuurin yhdistäminen vetovoimaisiksi kokonaisuuksiksi.

ELÄMYKSELLISET VESISTÖAKTIVITEETIT

Satakunnan luontomatkailun ehdottomana vahvuutena nähdään maakunnan monimuotoiset vesistöt ja näiden mahdollistama

HUOMIOITA:

KUVAT YLÄRIVISSÄ:

ensimmäinen vasemmalta:
Satakunnan rannikkoseutu
(Hanna-Maria Marttila)

toinen vasemmalta:
Hämeen kangas
(Jämikeskus)

kolmas vasemmalta:
Karviajoen vesistöalue
(Marianne Hakala)

KUVAT ALARIVISSÄ:

ensimmäinen vasemmalta:
Kokemäenjoki ja sen suistoalue
(Hanna-Maria Marttila)

toinen vasemmalta:
**Pohjois-Satakunnan suo- ja
metsäalue**
(Terttu Hermansson)

”Kansainvälistä toimintaa ja perspektiiviä mukaan tarkasteluun maakunnan luontomatkailun kehitystyössä. Ei tarkastella ainoastaan Satakuntaa Suomen tasolla.”

”Satakunnan toimintaa pitäisi verrata muihin maakuntiin: miten muualla asiat tehdään? Miten on saatu asiakkaita onnistuneesti?”

”Kalastusmatkailu on resurssi riippuvainen: täytyy olla paikka, josta saa kalaa. Meillä näitä on.”

”Vesistöt tulee nostaa esille: meillä on kaikki vesistötyypit.”

aktiviteettitarjonta. Tässä yhteydessä painotettiin vesistöaktiviteettien elämyksellisyyttä. Elämyksellisiä vesistöaktiviteetteja on Satakunnassa helppo harrastaa ja näiden tuotekehityksellä saataisiin helposti myös kasvua.

Vesistöaktiviteeteista esille nousivat erityisesti kalastus ja melonta. Satakunnassa on monipuolisia kalastus- ja melontakohteita. Näitä aktiviteetteja voi harrastaa maakunnan monissa järvissä, joissa ja meri-alueella. Melonnassa vahvuutena nähdään juuri se, että maakunnassa tätä voi harrastaa myös merellä, ei ainoastaan joessa tai järvessä. Melonnan tuotteistamisessa nähdään kasvavaa potentiaalia.

Satakunnassa on runsaasti erilaisia kalalajeja ja matkailijoita houkuttelevia saalisvarmoja kalastuskohteita. Mereen laskevista joista ykköskohteita kalastuksessa ovat runsaan kalakannan omaava Kokemäenjoki ja maise-

mallisesti upea Merikarvianjoki. Kivikkoinen ja matala Selkämeri sekä suurista hauista ja ahvenista tunnettu, kalarikas Pyhäjärvi houkuttelevat kalastusmatkailijoita maakuntaan. Eurajoessa koskineen nähdään myös potentiaalia, mikäli tämä saataisiin kunnostettua.

Karvianjoen vesistöön kuuluvaan Merikarvianjokeen istutetaan paljon kirjolohta, mikä vuoksi joki on kalastajalle saalisvarma kalastuskohde. Etelä-Suomen suosituissa kalastuskohteissa kalastusvuorokausia kertyy vuosittain jopa 10 000 kappaletta. Kokemäenjoki, erityisesti Nakkilan kosket lukeutuvat Suomen ykköskohteisiin puolestaan meritaimenen kalastuskohteena. Suurimmat taimenet painavat jopa kahdeksan kiloa.

Kalastus ei ole Satakunnassa ainoastaan kesäaktiviteetti. Maakunnan vahvuutena on pitkä kalastuskausi, joka kestää keväästä pitkälle syksyyn. Varsinainen sesonki on keväästä kesäkuun puoleen väliin ja elokuusta pitkälle

”Kalastusmatkailuyrittäjälle kauden pituus ratkaisee paljon. Satakunnassa kalastuskausi on pitkä.”

”Selkämeren kansallispuiston erottaa eksoottiset merelliset kohteet: pitäisi pystyä nostamaan esille tietyt, erikoiset tuotteet.”

syksyyn. Tosin esimerkiksi Merikarvianjoen koskissa voi kalastaa melkein ympäri vuoden, mikä tekee pohjoisen Suomen jokien jäätyessä Satakunnasta houkuttelevan kalastusmatkailukohteen. Kalastusmatkailu ei keskity keskikesään, vaan tasaa muun matkailun kesäsesonkia kevääseen ja syksyyn.

Kalastusmatkailun tuotteistaminen on Satakunnassa edennyt hyvin, vaikka yrittäjiä ja elämyksellisiä tuotteita kaivataankin lisää. Tuotteistamisessa hyödynnetään maakunnassa esiintyviä kalalajeja ja niiden sesonkeja, eri kalastusmuotoja ja vuodenaikoja. Tarjonnassa on erilaisia kalastusretkiä oppaan johdolla ja kalastuskursseja.

Omatoimikalastajia lähimaakunnista, erityisesti sisämaasta tavoitellaan lisää Satakuntaan. Myös yritysasiakkaat ovat kalas-

tusmatkailussa tärkeä kohderyhmä. Yritykset käyttävät kalastusmatkaa esimerkiksi palokintomatkana. Naisiakaan ei saisi unohtaa, myös lapsiperheille suunnatut kalastuksen oppimiseen liittyvät tuotteet voisivat kiinnostaa Satakunnassa. Kalastusmatkailussa maakunta nähdään potentiaalisena kohteena myös kansainvälisillä markkinoilla erityisesti saksalaisille, ranskalaisille sekä muualta Euroopasta tuleville kalastusmatkailijoille.

Kalastusmatkailutuotteeseen voitaisiin lisätä elämyksellisyyttä esimerkiksi liittämällä tähän kalastuksen historiaa paikkakunnalla. Paikallisia toimijoita kuten ammattikalastajia voitaisiin käyttää tuotteissa rikastamassa niiden sisältöä. Kalan käsittelytaito on myös nykyään harvinaista, minkä vuoksi kalan käsittely ja valmistus tulisi kytkeä vahvemmin

HUOMIOITA:

osaksi tuotetta. Kalastuksen oppimiseen liittyvillä tuotteilla olisi kysyntää.

Maakunnassa on myös eksoottisia merellisiä kohteita, joissa vedenalaista luontoa voitaisiin hyödyntää enemmän esimerkiksi snorklaus- ja sukellustuotteissa. Näiden tuotteiden ja Selkämeren kirkkaiden vesien kautta maakuntaa voitaisiin profiloida. Tuotteissa heikkoudeksi nähtiin kuitenkin toiminnan pieni volyyymi ja lyhyt kausi. Monet trendik-

kät vesistöaktiviteetit kuten SUP-lautailu ovat maakunnassa nousussa. Pyhäjärvellä Sieravuori nähdään lajin nousevaksi kohteeksi. Lisäksi vesistöissä tapahtuvat talviaktiviteetit kuten retkiluistelu tulisi nostaa paremmin esille tuotteistuksen keinoin.

LINTUMATKAILU

Lintumatkailu koetaan maakunnallisesti merkittäväksi luontomatkailun muodoksi.

—
KUVA:

Jouni Lindström
—

Tähän tulisi panostaa, koska maakunnassa sijaitsee useita kansainvälisesti ja valtakunnallisesti arvokkaita lintukohteita. Satakunnan rannikko on matala ja nousee, minkä vuoksi maakunnassa on paljon potentiaalia lintumatkailukohteena. Maakunnan lintumatkailun kärkikohteeksi nostettiin Porin rannikko. Parhaat lintupaikat todettiin olevan tämän lisäksi Kokemäenjoen suistossa, Koskeljärvelä ja Puurijärvellä. Myös Pohjois-Satakunnan

suot mainittiin lintukohteina.

Lintumatkailua ei ole juuri aikaisemmin hyödynnetty, ja nyt tärkeäksi nähdäänkin tavoitella pitkällä tähtäimellä jopa kansainvälistä tunnettuutta. Lintuharrastajia ja linnuista kiinnostuneita matkailijoita on paljon, joten tuotteistamisella lintumatkailun volyyymia saataisiin helposti kasvatettua. Koska lintumatkailijat ovat liikkeellä pääosin keväisin ja syksyisin, tämä voisi tuoda

matkailuyrittäjille lisätuloja myös kesäseson-
gin ulkopuolella.

Lintumatkailussa on erilaisia kohderyhmiä. Himoharrastajien lisäksi linnut kiinnostavat monia muita. Erilaisia lintumatkailutuotteita voitaisiin kohdentaa pienille työporukoille ja lapsiperheille. Lintumatkailutuotteet olisivat myös oivia koululaisryhmille ympäristökasvatukseen. Merilinnut ovat eksotiikkaa sisäsuomalaisille. Satakunnassa myös tavataan eteläisiä lajeja, jotka kiinnostavat puolestaan pohjoisempien maakuntien lintuharrastajia. Linnut voivat olla matkailijan pääasiallinen motiivi tulla maakuntaan tai lintujen tarkkailu voidaan myös yhdistää toiseen luontoaktiiviteettiin esimerkiksi patikointiin Satakunnan soilla tai melontaretkeen Selkämerellä.

Muuttolintujen reitit sekä lintujen kevät- ja syysmuuton seuranta voidaan tuotteistaa eri tavoin. Lintuvesin äänien kuuntelu, lintujen kuvaus ja teemalliset lintutapahtumat ovat esimerkkejä potentiaalisista tuotteista. Satakunnassa on myös runsas ja laadukas tornitarjonta. Näiden maakunnan lukuisten luontotornien ympärille kaivataan sisältöä: lintujen tunnistus-opastusta, kiertävää luonto-opasta ja palvelupaketteja luksus-eväsköreineen. Tärkeää lintumatkailutuotteissa on juuri oppiminen. Matkailijat haluavat oppia tuntemaan luontoa paremmin osallistumalla erilaisiin aktiviteetteihin.

Lintuharrastajia ja kysyntää lintumatkailutuotteille on runsaasti, mutta palveluntuottajista on puutetta. Kysyntä ja olemassa

oleva tarjonta myös kohtaavat vaihtelevasti. Lintujen ympärille rakennetuista tuotteista ja erityisesti lintuoppaista on maakunnassa pulaa. Lintu- ja paikallistuntemusta on monilla harrastajilla, muttei halua tai taitoa toimia oppaana ryhmälle. Lintukohteissa toimivat matkailuyrittäjät kuten majoitusyrittäjät eivät välttämättä tunnista lintumatkailijoita kohderyhmänä eivätkä tuotteista tai markkinoi palvelujaan heille.

TEEMALLISET LUONTOREITIT

Maakunnan metsäkohteissa sijaitsevat luontoreitit ja näiden kehittäminen nousivat kyselyssä ja haastattelussa esille. Erityisesti vaellusreitit tulisi luokitella, niiden viitoitus tulisi olla maastossa selkeää ja yhtenäistä sekä siltojen, pitkospuiden ja muiden rakenteiden hyvässä kunnossa. Reiteistä kaivataan myös karttoja sekä karttasovelluksia, erityisesti sähköisiä materiaaleja. Reittien monikäyttöisyys nähdään tärkeäksi. Reitteihin liittyvää infraa on laitettu maakunnassa hankerahalla paljon kuntoon, mutta toiminnan jatkuminen, erityisesti huolto- ja ylläpito on ollut haasteellista. Reittien suunnittelussa aito kysyntälähtöisyys on usein myös ontunut: reittitarjontaa on luotu ajattelematta reiteille kohdistuvaa kysyntää.

Reittien huoltoon ja ylläpitoon kaivataan lisää sopimuksellisuutta. Tärkeää olisi löytää reiteille kohdekohtaisia huolto- ja ylläpitotohoja sekä -malleja ja luoda reittien ympärille yhteistyöverkostot. Mukana toiminnassa

”Lintumatkailua ei ole hyödynnetty: tässä pitäisi tavoitella kansainvälistä tunnettua. Tämä on pitkän tähtäimen juttu.”

”Luontotornit, niitä on Porin seudulla paljon. Sisältöä lintumatkailijalle ei ole.”

voisivat olla paikalliset ja reittiä käyttävät yritykset, yhdistykset, koulut ja aktiiviset luontoseniorit. Haastateltavat haastavat myös kunnat mukaan yhteistyöhön ja näkemään reittien matkailupotentiaalin. Reittien tulee rakentua yritysten läheisyyteen ja yritysverkoston tuottamat palvelut kytkeä vahvasti osaksi reittejä.

Haastatteluissa nousi vahvasti esille se, että pitkien vaellusreittien aika on jo ohi. Maakunnassa tulisi nyt panostaa lyhyiden rengasreittien tuotteistamiseen omatoimimatkailijalle. Reittien tulisi olla selkeästi tietyille kohderyhmille suunnattuja teemallisia tuotteita, joiden laatu on määrää tärkeämpää. Maakunnasta voitaisiin nostaa esille ja tuotteistaa kymmenen lyhyttä kärkireittiä, jotka teemoitellaan. Tämän lisäksi ohjatuissa hyvinvointipoluissa nähdään olevan potentiaalia. Outdoors Finland-kehittämishjelma mainitaan hyväksi työkaluksi maakunnallisten kärkireittien tuotteistuksessa ja tietoisuuden kasvattamisessa.

Vaellusreittien lisäksi erityisesti maastopyöräily on maakunnan metsäkohteissa nousussa. Maakunnan eri osiin on laadittu lähiaikoina maastopyöräreittejä. Erityisesti Pohjois-Satakunta tarjoaa lajiin hyvät puitteet. Haastatteluissa pyörämatkailutuotteiden lisäämiseksi ehdotettiin, että harrastajaseurat ja esimerkiksi entiset kilpapyöräilijät voisivat olla erilaisten pyörämatkailutuotteiden tuotteistamisen tukena.

Haastatteluissa nostettiin esille myös reitit

Satakunnan merialueella. Satakunnan rannikko on karikkoinen ja tuulinen merialue, jossa on vähän rantautumispaikkoja ja palveluja. Satakunnassa on rajallisesti merellisiä kohteita. Infran tulisi olla kunnossa myös näissä kohteissa, jotta ne olisivat käyttökelpoisia. Satakunnan merialueelle tarvitaan lisää etelä-pohjoissuuntaista liikennettä, sillä nyt liikenne on pääosin itä-länsisuuntaista. Tämän vuoksi maakuntaan kaivataan lisää veneilyn peruspalveluita: rantautumista tukevia rakenteita, jotta kohteet olisivat saavutettavissa. Satakunnan merialueen palveluja pitäisi tehdä tunnetummaksi ja lisätä siten tietoisuutta luontomatkailemahdollisuuksista Selkämerellä.

GEOLOGIA

Geologia voitaisiin nostaa tuotteistamisen kärkiteemaksi Satakunnassa. Geologialla tarkoitetaan tässä yhteydessä jääkautta ja jääkauden jälkeistä kehitystä luonnossa. Jääkauden jäljet näkyvätkin maakunnassa hyvin ja tekevät maakunnasta ainutlaatuisen. Satakunnassa maankohoaminen on ilmiönä kiinnostava, koska jääkauden alaspainama maakochoaa vieläkin nopeasti ja muokkaa maise-maa maakunnassa.

Geologiasta voidaan johtaa myös maakunnan luonnon monet erityispiirteet: Yyterin ja Hämeenkaan harjumuodostumat, suot, järvet ja maankohoama Kokemäenjoella sekä näihin liittyvä historia vanhoine ranta-muodostumineen, asutuksineen ja satamien

”Reiteistä tulisi muodostaa tietyille kohderyhmille suunnattuja tuotteita. Laatu on tärkeää, ei määrää.”

”Maannousema on Satakunnassa highlight!”

”Satakuntaa pitäisi tuoda esille geologia edellä. Geologiasta pitäisi lähteä liikkeelle.”

”Luonnonkuvausmatkoja tarvitaan: tavalliset ihmiset haluavat valokuvata luontoa.”

”Luonnon ja ihmisen vuorovaikutus on tärkeää: se, miten ihmisen jäljet näkyvät luonnossa. ”

”Metsien hyvinvointivaikutukset tulisi tuotteissa nostaa esille. Retriitti- ja hyvinvointipolkuja metsään.”

paikkoineen. Geologiasta johtuvat myös kansallisuistojemme erityispiirteet.

Haastatteluissa ehdotettiin, että koko maakuntaan voitaisiin luoda geologian ympärille yksi yhtenäinen tuoteperhe, jonka alle sijoitettaisiin eri puolilla maakuntaa sijaitsevia vetovoimaisia luontokohteita ja kaupallisia luontomatkailutuotteita. Maakuntaan kaivataan lisäksi luonto-opastustuotteita geologiaan liittyen, jotka mahdollistavat luontoon tutustumisen. Tällaiseksi mainittiin esimerkiksi tarinallinen luonto-opastustuote maankohoamisen ympärille.

KULTTUURIA LUONNOSSA

Satakunnassa tärkeänä pidetään kulttuurin kytkemistä luontomatkailutuotteeseen. Kulttuurihistorian ja -perinnön hyödyntäminen tulisi huomioida vahvasti tuotteistettaessa ja teemoitettaessa esimerkiksi luontoreittejä. Arkkitehtuuri kuten Alvar Aallon suunnittelutyöt voitaisiin yhdistää pyöräilyreittiin. Pohjois-Satakunnassa Kyrönkankaan kes-

kiaikainen tie voitaisiin tuotteistaa myös pyöräilyreitiksi. Matkailija voisi näin reitin varrella kokea sekä luontoa että kulttuuria. Lisäksi Unescon maailmanperintökohteiden kuten Sammallahdenmäen ja maakunnan vanhojen ruukkien sekä valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden yhdistämisessä luontomatkailutuotteeseen nähdään merkittävää potentiaalia.

Lisäksi erilaisille luovan alan harrastuksille kuten luontovalokuvaukselle ja luonnonkuvausmatkoille olisi kysyntää. Luonnon ilmiöiden ja maisemien valokuvausretket, vedenalanainen valokuvaus tai lintukuvaus sopii hyvin maakunnan luontomatkailuun. Potentiaalisia luonnon ja kulttuurin yhdistelmiä ovat myös teatterinäytökset kauniissa luonnossa. Tähän liittyen mainittiin esimerkiksi Merikarvian Oora-ooppera ja maakunnan monet kesäteatteriesitykset luonnonkauniilla paikoilla. Lisäksi taiteen yhdistämistä luontomatkailuun kannatettiin. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi tekemällä ympäristötai-

KUVA: *Hanna-Maria Marttila*

HUOMIOITA:

detta luontoon. Myös kaupungeissa tuotteita voitaisiin suunnitella yhdistelemällä kaupunkiluontoa ja -kulttuuria.

Tärkeäksi teemaksi luonnon ja kulttuurin yhdistämisessä nousee tarinallistaminen ja tarinalliset tuotteet. Näissä hyödynnettäisiin maakunnan historiaa ja tähän yhdistyviä henkilöitä, paikkoja ja tapahtumia. Erityisesti ihmisen ja luonnon vuorovaikutus sekä ihmisen jäljet luonnossa tulisi tuotteistaa. Esimerkkejä tuoteteemoista ovat merenkulun ja kalastuksen historia rannikolla, historialliset tiet kuten Kyrönkankaantie, jääkauden kehitys kuten Kokemäenjokilaakson maankohoma ja satamien sekä asutuksen siirtyminen sekä vanhat metsätyömenetelmät. Tärkeäksi nähdään vanhojen tarinoiden kerääminen tuoteideoiden saamiseksi ja tuotteistuksen tueksi.

Tärkeä osa matkailua on myös paikallinen ruoka. Satakuntalainen ruoka: riista, kalat ja muut luonnonantimet tulee yhdistää näkyväksi osaksi tarinallista luontomatkailutuotetta. Satakunnassa erityisesti kalan käsittely ja valmistus eri tavoin tulisi kytkeä kalastusmatkailuun. Eräruokailu ja laavuateriat ovat osa luontomatkailutuotteen onnistunutta toteutusta. Metsistä saatavat luonnontuotteet kuten marjat ja sienet sekä yrtit terveysvaikutuksineen mainittiin myös haastatteluissa. Näihin liittyen ehdotettiin esimerkiksi matkailutuotteita, joissa keskiössä on luonnon tuotteiden käytön opastus.

LUONNON HYVINVOINTIVAIKUTUKSET

Luonnon hyvinvointi- ja terveysvaikutukset nousevat Satakunnassa vahvasti esille. Näiden ympärille tarvittaisiin enemmän syste-

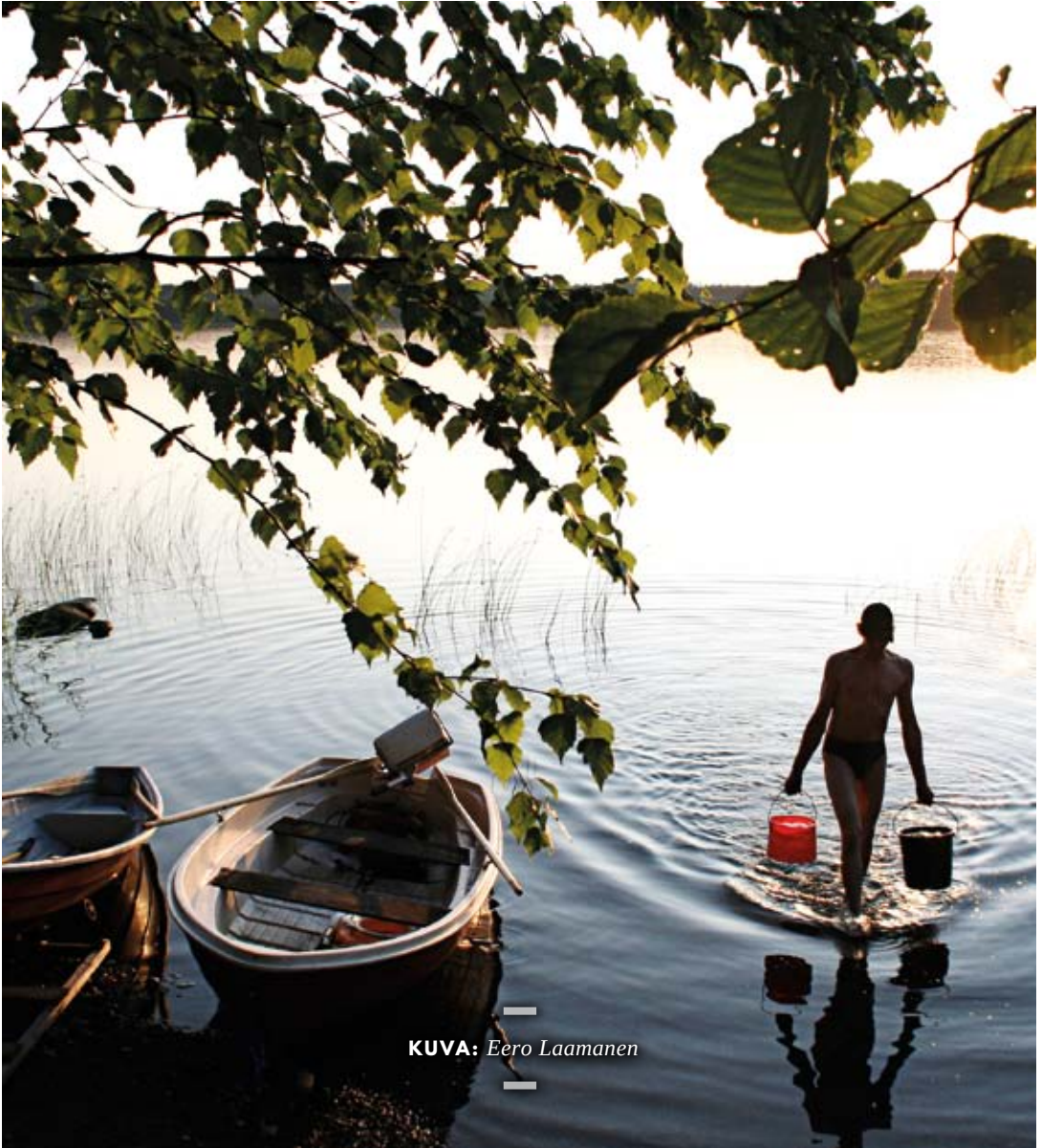
maattista tuotteistamista. Erityisesti metsä nähdään keskeisimpänä hyvinvointia tuottavana paikkana. Metsissä toteutettavia luontomatkailutuotteita ovat erityisesti hyvinvointipolut ja erilaiset reitit, joissa korostuu luontolähtöinen hyvinvointi ja moniaistisuus: metsän tuoksut ja kosketus luonnon materiaaleihin, erilaiset turvehoidot ja -saunat. Luonnon hyvinvointivaikutuksiin yhdistyy Satakunnassa myös hiljaisuuden kokeminen ja äänimaisemien tuotteistus.

MUUT TUOTETEEMAT

Haastatteluissa mainittiin myös luontoaktiiviteetteihin pohjautuvien tapahtumien merkitys. Tapahtumat voisivat olla potentiaalisia keinoja nostaa asiakasvolyyymiä ja pidentää matkailijan viipymää sekä markkinoida kohdetta.

Tuoteteemoina esille nousivat myös erilaiset seikkailulliset aktiviteetit kuten selviytymiskoulutus yhdessä Puolustusvoimien kanssa ja seikkailupuistot metsissä. Geokätköily nähdään erityisen potentiaalisena aktiviteettina, ja kätköjä tulisikin saada aktiivisemmin luontokohteisiin. Mainintoja saivat myös metsästysmatkailu ja hirvet sekä ratsastusmatkailun potentiaali tietyissä luontokohteissa. Lisäksi elämykselliset vesistöaktiviteetit talvella kuten retkiluistelu ja pilkkiminen tulisi muistaa erityisesti tuotteistettaessa kansainvälisille matkailijoille vetovoimaisia tuotteita. Myös frisbeegolfissa lisääntyvien ratojen myötä nähdään mahdollisuuksia. Teollisuuden omistamien metsien potentiaalia luontomatkailussa voitaisiin myös kartoittaa tarkemmin.

HUOMIOITA:

KUVA: *Eero Laamanen*

”Ympäristö on hieno, mutta luontomatkailijan näkökulmasta tuotetta ei ole mietitty loppuun asti. Luonnon merkitystä ei ymmärretä: mitä luonnossa voidaan tehdä ja mitä siitä pitää tietää.”

”Kalastusmatkailussa on urheilukalastajia ja mato-onkijoita. Enää lapsia ei opeteta kalastamaan.”

KUVA: Hanna-Maria Marttila

TAULUKKO 1

Satakunnan luontomatkailun potentiaalisia tuoteteemoja

Vesistömatkailutuotteet

- elämyseskeiset, erikestoiset ja -tasoiset kalastus- ja melontatuotteet
- kalastuksen ja melonnan oppimiseen liittyvät tuotteet
- tuotteen tarinallistaminen kalastukseen liittyvän historian kautta
- ammattikalastajat osana tuotetta: nuotanvetonäytökset, avoimet ovet kalasatamassa mukana kalastajat kertomassa kalastuksesta
- kalan käsittely ja valmistus
- SUP-lautailu
- sukellus ja snorklaus: ensimmäisen maailmansodan hylkyretki Raumalla
- eksoottisten merellisten kohteiden esilletuonti
- myrskyt ja pimeys
- majakat
- jäiden lähtö
- vedenalaisvalokuvauskurssi

Lintumatkailutuotteet

- eritasoisille lintuharrastajille suunnatut tuotteet
- muuttolintujen reitit ja lintujen muutto
- lintujen tunnistuskurssit
- lintuvesien äänien kuuntelu
- teemalliset lintutapahtumat
- sisällön tuottaminen lintutornien ympärille: kiertävä lintuopas, luksus-eväskori
- linnut yhdistettynä muuhun aktiviteettiin kuten melontaan tai patikointiin
- lintujen valokuvaus

Luontoreitit

- vaellukseen lyhyet rengasreitit
- ohjatut hyvinvointipolut
- tietylle kohderyhmälle kohdennetut teemalliset reitit
- maastopyöräreitit
- ympäröivän kulttuurin yhdistäminen vaellus-/pyöräilyreittiin

Geomatkailu

- tarinallisia sekä luonnontuntemukseen pohjautuvia opastustuotteita alueen geologisen kehityksen, jääkauden ja maankohoamisen ympärille
- harju- sekä suoluonnon ja soiden materiaalien tuotteistaminen
- ihmisen ja luonnon vuorovaikutus: vanha asutus ja satamien paikat
- Geoparkiin liittyvä tuotekehitys

Kulttuuria luonnossa

- pyöräilyreittien rakentaminen kulttuurin ympärille: Alvar Aalto-pyöräilyreitti, Kyrönkankaantien pyöräilyreitti, kylien raitit ja kirkot -pyöräilyreitit
- Unescon maailmanperintökohteiden ja ruukkien yhdistäminen luontomatkailluotteeseen
- taiteen yhdistäminen luontomatkailluon; ympäristötaide, Kankaanpään taidekoulu yhteistyöhön
- luonnonvalokuvaus-kurssit
- historialliset paikat, tiet ja henkilöt, ihmisen jäljet luonnossa sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutus: Kyrönkankaantie, Kokemäenjoen historiallinen asutus, vanhat metsätyömenetelmät, puun prosessointi taimesta paperirullaksi
- teatteria luonnossa
- kylätapahtumat luonnossa
- Ajan jäljet -historiamatkailluverkoston yhdistäminen luontomatkailluon Rauman seudulla
- perinnemaisemat ja arvokkaat maisema-alueet
- kaupunkiluonnon ja -kulttuurin yhdistäminen
- paikallinen luontoruoka yhdistettynä aktiviteettituotteeseen: riista, kala ja yrtit, metsien terveysvaikutteiset luonnontuotteet kuten marjat, sienet
- luontoruokaan liittyvä oppiminen: luonnontuotteiden käytön opastus sekä luontoruoan käsittely ja valmistus

Luonnon hyvinvointivaikutukset

- metsät ja hyvinvointipolut
- reitit, joihin yhdistettynä metsässä liikkumista
- luonnon äänien kuuntelu
- hiljaisuuden tuotteistaminen
- turvehoidot ja -saunat

Muita

- aktiviteettien ympärille luodut tapahtumat
- seikkailumatkailu: selviytymisleiri luonnossa Puolustusvoimien kanssa, seikkailupuisto metsässä
- metsästysmatkailu ja hirvet
- ratsastusmatkailu
- talviaktiviteetit: pilkkiminen ja retkiliustelu
- geokätköily
- frisbeegolf
- teollisuuden omistamien metsien hyödyntäminen

”Satakunnassa ei oikein ole paketteja: käytännössä tämä on hankalaa ja vaatii volyyymia.”

”Iso ongelma on kohderyhmän hakeminen. Ei tiedetä, kenelle tehdään ja myydään tuotetta.”

”Satakunnan matkailukohteita tulee sitoa paketiksi ja mennä jokin kärki edellä.”

”Meillä voisi olla tämä tietty luuranko eli teema kuten geologia, jonka ympärille palvelut voitaisiin sijoittaa.”

Tuotteistamisen kehittäminen

TUOTEKOKONAISUUKSIEN LUONTI

Maakunnan luontomatkailusta puuttuu kantava brändi, joka nostaisi esiin maakunnan luontomatkailun vahvuudet. Yhteinen kattobrändi ja visuaalinen ilme lisääisivät tuotteiden löydettävyyttä ja ostettavuutta markkinoilla sekä maakunnan tunnettuutta luontomatkailukohteena. Nämä tukisivat myös yrittäjien toimintaa: yrittäjät voisivat tuotteistaa ja markkinoida toimintaansa näiden alla.

Haastatteluissa koettiin tärkeäksi nimenomaan se, että maakuntaan luodaan laajempia tuotekokonaisuuksia tiettyjen teemojen ympärille ja maakunnan luonto nähdään kokonaisuutena. Nämä teemat sitoisivat yhteen myös maakunnan yksittäiset kohteet ja mahdollistaisivat matkailijan tutustumisen laajemmin maakunnan eri osiin. Esimerkiksi geologia olisi koko maakunnan kattava tuote-teema, jonka ympärille maakunnassa lu-

otaisiin luontomatkailun tuoteperhe. Maakuntaan voitaisiin rakentaa esimerkiksi myös parhaimmat lintukohteet yhdistävä reitti näiden esille tuomiseksi. Lisäksi Visit Finlandin Outdoors Finland -kehittämishjelma ja tuotesuosituksien koettiin hyväksi työkaluksi yhtenäisten tuotteiden rakentamiseksi.

Kuten jo aikaisemmin kärkikohteiden kohdalla todettiin, tuotteita voitaisiin rakentaa erityisesti kansainvälisille markkinoille olemassa olevien brändien kuten kansallispuistojen ja Unescon maailmanperintökohteiden sekä mahdollisen Geoparkin varaan. Statuksen omaavien kohteiden hyötynä on myös se, että näiden kautta kulttuuri ja luonto olisi mahdollista yhdistää vetovoimaisiksi tuotteiksi. Nämä brändit tukevat tuotteistusta myös siten, että ne mahdollistavat laajempien, yhtenäisten tuotekokonaisuuksien luomisen.

Maakunnassa on esillä vähän varsinaisia luontomatkailun palvelupaketteja, joissa aktiviteettiin olisi liitettynä valmiiksi myös majoitusta ja muita moduuleja. Näitä voitai-

siin tuottaa lisää, jotta matkailijan viipymä pidentyisi. Haasteena näiden toteuttamisessa on se, että yrittämisen ollessa sivutoimista, yrittäjän ei ole usein mahdollista sitoutua ottamaan matkailijaryhmää vastaan muiden töiden ohella. Kysyntään vastaaminen on hankalaa, koska palvelua ei välttämättä voida tuottaa asiakkaan haluamana ajankohtana. Kysyntään vastaamiseksi tarvitaan volyyymiä ja päätoimista yrittäjyyttä.

ERILAISTETUT TUOTTEET

Kuten aikaisemmin kohderyhmien kohdalla todettiin, haasteena maakunnassa on kohderyhmien hahmottaminen ja kysynnän tunnistaminen. Tämä johtaa siihen, ettei luontomatkailussa hyödynnetä potentiaalisia kohderyhmiä eivätkä kysyntä ja tarjonta kohtaa toisiaan. Luontomatkailijat nähdään yhtenä suurena kohderyhmänä, eikä eri aktiviteettien harrastajia huomioida heidän tarpeidensa mukaan. Tietyn aktiviteetin harrastajien sisällä on monta erilaista kohderyhmää himoharrastajista aloittelijoihin: heidät tulisi tunnistaa tarkemmin. Myös tuotteiden kesto voisi vaihdella päiväretkistä pidempiin matkoihin. Luontoympäristönä voisi olla vaihtelevasti erilaiset vesistöt ja geologialtaan merkittävät muut kohteet eri vuodenaikoina. Tuotteissa tärkeää olisi nimenomaan niiden muunneltavuus erilaisten matkailijoiden tarpeiden mukaan. Maakunnassa tarvittaisiin näin ollen enemmän kohdennettuja tuotteita ja näiden markkinointia valituille kohderyhmille.

Lisäksi avainasia luontomatkailua tuoteistettaessa on matkailijan luontokokemus, jonka ympärille tuotteita kehitetään. Tuotteissa keskitytään tällöin luonnon arvoon matkailijoiden silmissä, koska luontomatkailussa luonto on matkailijan ensisijainen kiinnostuksen kohde. Tämän vuoksi tuotteiden pitäisi perustua nykyistä enemmän maakunnan luonnon vetovoimatekijöihin ja yrittäjien tuntea luontoa, jotta ymmärrys sen erityispiirteiden hyödyntämisestä tuotteissa kasvaisi.

Monet matkailijat kaipaavat myös opastettuja tuotteita, joissa opetetaan sekä aktiviteettia että kerrotaan ympäröivän luonnon erityispiirteistä. Matkailijat haluavat oppia sekä harrastamaan aktiviteettia että tuntemaan luontoa paremmin. Oppiminen ja omien taitojen kartuttaminen on tärkeä osa tuotetta. Tähän pohjautuvia tuotteita tulisi tuoteistaa lisää.

Tuotetarjonnan kannattavuus koetaan maakunnassa haasteelliseksi. Luonnossa liikkuminen on perinteisesti Suomessa ollut oma toimista ja siitä maksaminen on vierasta. Kannattavuuden parantamiseksi olisi tärkeää pohtia, minkä aktiviteettien harrastajia Suomessa on paljon ja millaiset aktiviteetit ovat kansainvälisesti kasvussa. Tuotteissa tulisi myös olla lisäarvoa tuottavaa sisältöä, jotta matkailija olisi valmis maksamaan näistä. Ainutlaatuisen luontoelämyksen voi hinnoitella vapaammin: volyymin ei välttämättä tarvitse olla suuri, jos uniikista ja rajallisesti saatavissa olevasta elämyksestä voi saada riittävästi katetta. Tärkeää olisi siten pohtia, miten tuotteiden sisältö rakennetaan ja miten nämä olisi mahdollista hinnoitella, jotta rahaa jäisi yrittäjille.

Ne alueet maakunnassa menestyvät, joilla on monipuolista yritystoimintaa ja aktiviteettitarjontaa. Haastatteluissa todetaan, ettei maakunnassa kuitenkaan ole riittävästi luontomatkailutuotteita, jotka vastaisivat kysyntään. Toisaalta väitetään, että yrittäjillä on palvelutarjontaa, mutta matkailijat eivät löydä palveluja. Yrittäjien näkökulmasta tietoisuuden lisääminen markkinoinnin ja tiedottamisen kautta olemassa olevasta palvelutarjonnasta olisi tärkeää luontomatkailun kehittämiseksi.

Seuraavassa kuviossa (kuvio 4) vedetään yhteen Satakunnan luontomatkailun tuoteistamisen teemat sekä tuotetarjonnan erityispiirteet. Tuoteteemoina maakunnassa nousevat esille erityisesti vesistöaktiviteetit, lintumatkailu, teemalliset luontoreitit, geologia sekä kulttuurin yhdistäminen luontoon ja luonnon hyvinvointivaikutusten

KUVIO 4

Satakunnan luontomatkailun tuoteteemat ja tuotetarjonnan erityispiirteet

huomiointi tuotteissa. Avainasia volyymin ja kannattavuuden kasvussa on kysyntään vastaaminen valituille kohderyhmille kohdistetuilla, kannattavasti hinnoitelluilla tuotteilla, joissa matkailijan luontokokemus on keskiössä. Yrittäjien tulisi tarjota ammattimaisesti suunniteltuja ja toteutettavia, matkailijalle sisällöllisesti lisäarvoa tuottavia tuotteita aktiivisesti. Tuotetarjonnan tulisi pohjautua laajempiin, teemoitettuihin tuotekokonaisuuksiin, maakunnan luonnon erityispiirteisiin ja yhteistyöhön. Tuotteissa tulisi huomioida paikallisten osallistaminen, tarinnallistaminen ja luonnosta oppiminen.

Yhteistyön vahvistaminen

Yhteistyön vahvistaminen majoitusliikkeiden kanssa

Luontomatkailun aktiviteettitarjonnan lisäksi merkittäväksi tekijäksi luontomatkailun kehittämisessä nähdään alueella sijaitsevien majoitusyrittäjien ja majoituskapasiteetin määrä. Majoitusyrittäjät ovat keskeisessä asemassa juuri viipymän pidentämisessä ja toiminnan kannattavuuden lisäämisessä. Tärkeää olisi,

”Täytyy miettiä, millaisella tuotteella elää. Mistä tulee leipä? Mistä asiakas maksaa?”

”Ajatuksen tasolla on tehty paljon tuotteistamista, mutta resurssit ovat hukassa. Puitteet tehdä on, mutta toteuttaminen jää.”

että majoitusyrittäjä tunnistaisi ympäröivän luonnon vahvuudet ja erityispiirteet sekä osaisi huomioida ja hyödyntää näitä liiketoiminnassaan. Majoitusyrittäjien tiedon lisääminen luontomatkailusta ja ympäröivästä luonnosta ja sen ainutlaatuisuudesta sekä liiketoimintamahdollisuuksista olisi haastateltavien mukaan tärkeää luontomatkailun edistämiseksi.

Tuotteistukseen ja myyntiin kaivataan maakunnassa lisää yhteistyötä majoitusyrittäjien ja luontotoimijoiden välillä. Potentiaaliset tuotteet tunnistetaan kyllä, mutta näitä ei ole työstetty yhdessä ideoista valmiiksi tuotteiksi. Majoitus- sekä muiden yrittäjien todetaan tarvitsevan yhteistyötä luonto-osaajien ja luonto-oppaiden kanssa, mutta potentiaalisia yhteistyökumppaneita ei tunnisteta. Nyt luonto-osaaminen ja luonnon potentiaali pitäisi yhdistää luontomatkailukohteessa esimerkiksi majoitustuotteeseen ja luoda yhteispaketteja. Lisäksi majoitusyrittäjät voisivat myydä valmiita päiväretkipaketteja lähiluontoon ja heillä voisi olla jaossa olevia viikko-ohjelmia, joissa on kuvattuna lähistöllä tarjottavat omatoimiset ja kaupalliset aktiviteetit. Tämä toisi lisäarvoa myös majoitusyrittäjien toimintaan, jolloin he saavuttaisivat asiakkaisiin myös luontomatkailijoita.

Yhteistyön vahvistaminen paikallisten luonto-osaajien kanssa

Paikallisissa toimijoissa, jotka tuntevat alueen luonnon nähdään olevan suuri potentiaali

kehittäessä luontomatkailua. Paikallisten luonto-osaajien ja -harrastajien erityisosaaminen tulisi saada yhä laajemmin matkailuyrittäjien tietoisuuteen, koska maakunnassa on pulaa luonto-oppaista. Karismaattisten luontopersonien todetaan myös tuovan lisäarvoa luontomatkailutuotteeseen. Heidän yhteistyönsä edistäisi erityisesti luonnon erityispiirteiden ja matkailijan luontokokemuksen huomioimista tuotteiden sisällössä.

Koska luonto-oppaista on puutetta, haastateltavien mukaan ammattiopisto Winnovan Kullaan toimipisteestä valmistuneet oppaat tulisi kartoittaa ja laatia kiinnostuneista oppaista yhteystietolista; eräänlainen luonto-opaspankki. Lisäksi voitaisiin selvittää, voisivatko Winnovasta valmistuneet luontokartoittajat toimia luonto-osaamisensa kautta luonto-oppaina maakunnassa. Luonto-oppaiden määrän lisäämiseksi paikallisia luonto-osaajia tulisi verkottaa matkailutoimijoiden kanssa ja rohkaista lähtemään mukaan luontomatkailuun.

Luonto-oppaiden kohdalla haasteena pidetään sitä, voivatko he sitoutua pitkällä tähtäimellä tuottamaan palvelunsa osana tuotetta. Matkailussa tuotteet ja hinnat olisi hyvä olla selvillä ajoissa, jopa vuosiksi tulevia sesonkeja varten. Samalla luonto-oppailta edellytetään englanninkielentaitoa kansainvälisten asiakkaiden kohdalla, mikä saattaa olla haasteena. Luonto-opas toimii usein myös suuren ryhmän vetäjänä, joten paikallisten luonto-osaajien opastustaitoja

*”Tuotteet eivät voi olla päälle
liimattuja vaan yrittäjien
tulee tuntea vetovoimatekijät
Satakunnan luonnossa ja tehdä
näihin liittyviä tuotteita.”*

*”Luonto-osaajat tulisi
löytää ja verkottaa
matkailuyrittäjien kanssa.”*

*”Kuluttajat eivät löydä
palveluja. Saa kaivaa, mistä
palveluja saa: nämä eivät ole
aktiivisesti tarjolla.”*

*”Majoituskapasiteettia
meillä kunnassa on paljon,
majoituskapasiteetin määrä
vaikuttaa luontomatkailuun.”*

olisi tarpeellista kehittää.

Aktiivisten yrittäjien lisäksi paikallisia alan ammattilaisia kuten ammattikalastajia tarvitaan mukaan toimintaan. Myös kyläyhdistykset voisivat olla potentiaalisia yhteistyökumppaneita. Tätä kautta kyläyhdistysten omistamalle infralle olisi käyttöä. Tuotot suunnattaisiin kylien kehittämiseen. Myös muiden paikallisten yhdistysten kautta kuten ympäristö-, melonta- tai lintuyhdistysten kautta olisi mahdollista löytää potentiaalisia toimijoita. Paikalliset ja maakunnalliset sidosryhmätapaamiset voisivat lisätä yhteistyötä: asioita tulee tehdä yhdessä.

Luontomatkailukohteiden ja -tuotteiden tunnettuuden ja ostettavuuden kehittäminen

Satakunnan luontomatkailun keskeiset haasteet markkinoinnissa liittyvät hajanaiseen ja vaikeasti löydettävään tietoon sekä maakunnan näkymättömyyteen ja heikkoon tunnettuuteen luontomatkailukohteena.

Tällä hetkellä tietoa maakunnan luontokohteista ja -palveluista ei ole riittävästi, se on hajallaan ja matkailijan vaikeasti löydettävissä. Maakuntaa ei tuoda riittävästi esille yhtenäisenä kokonaisuutena, vaan erillisinä yksittäisinä palasina. Tästä johtuen kuluttajien on hankala löytää helposti yksittäisten yrittäjien palveluja. Maakunnan luontomatkailun tunnettuutta tulisi lisätä maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tuottamalla kootusti lisää informaatiota erilaisin kanaviin sekä luoda keskitetty informaatiokanava matkailijoille, jossa maakunnan luontokohteet ja -palvelut olisivat esillä. Tuotteet kokoavat tunnetut nettisivut, joita myös markkinoidaan, kuten koosatakunta.fi ja fishinginfinland.fi nähtiin hyviksi toimintamalleiksi.

Maakunnan luontomatkailun tunnettuutta markkinoilla tulisi kehittää erityisesti nostamalla maakunnan luontomatkailun sisältöä

esiin. Elämyksellinen luontokokemus voisi näkyä luontokohteiden sekä yksittäisten tuotteiden markkinoinnissa vahvemmin. Toimijat tarvitsevat osaamista erityisesti siinä, miten luontomatkailutuotteita tuodaan esiin elämyksellisen sisältömarkkinoinnin kautta.

Valtakunnallisiin sanoma-, harraste- ja aikakauslehtiin, televisiokanaviin, nettisivuille ja opaskirjoihin toivotaan juttuja ja ohjelmia Satakunnasta luontomatkailukohteena. Maakuntaan halutaan lisätä sisältöpohjaisia markkinointitempauksia sekä Internetin ja erityisesti sosiaalisen median hyödyntämistä markkinoinnissa. Ehdotukset sisältömarkkinoinnissa liittyvät videoiden ja kuvamateriaalin levittämiseen esimerkiksi somen kautta ja blogikirjoitusten laatimiseen.

Karttoja sekä maakunnan luontomatkailun kokoavia esitteitä tarvittaisiin lisää. Erityisesti esitteistä ja näiden kieliversioista nähdään olevan maakunnassa suuri puute. Materiaalien tulisi olla saatavissa myös sähköisesti. Materiaalientuotannossa pitäisi siis huomioida myös kansainvälinen näkökulma ja materiaalit tulisi tuottaa suomenkielen lisäksi ainakin englanniksi.

Yrittäjät tarvitsevat tukea myös palvelujen myyntiin. Monen pienen yrittäjän asiakkaat tulevat puskaradion, toisten yrittäjien yhteydenottojen tai mökkiläisten kautta. Varsinaiset tuotteiden myyntikanavat ovat puutteellisia. Yrittäjien asenne myyntiä kohtaan koetaan myös passiiviseksi: asiakkaita ei aktiivisesti etsitä eikä tuotteita ole näkyvästi tarjolla. Myöskään tuotteiden hinnat eivät ole asiakkaille välttämättä näkyvissä.

Maakunnan luontomatkailutuotteet ovat heikosti ostettavissa erilaisissa myyntikanavissa. Myynnissä olisi selvitettävä yritysten tarpeita ja pohtia asiakas- sekä yrityslihtöisiä ratkaisuja myynnin organisoimiseksi ja asiakkaiden tavoittamiseksi. Erilaisten kotimaisten ja kansainvälisten myyntikanavien tuntemus olisi tärkeää. Lisäksi tarvitaan paikallisia myyntiverkostoja ja maakunnallinen myyntiä koordinoiva taho, jotta kohderyhmä pystytään saavuttamaan.

*”Jonkun pitää
aktiivisesti myydä..”*

*”Tieto on todella
hajanaista, tämä tulisi olla
kootusti jossain.”*

*”Myynti on liikaa sitä, että
”ota yhteyttä ja pyydä tarjous”.
Asiakkaalle ostaminen on
vaikeaa.”*

HUOMIOITA:

Haastatteluissa todettiin, että juuri myyjä olisi kiinnostunut myös tuotteistamaan maakuntaan lisää vetovoimaisia luontomatkailutuotteita. Myyjä voisi olla esimerkiksi iso majoitusyrittäjä, joka haluaa erottua markkinoilla tuotetarjontansa kautta. Luontokohdeissa sijaitsevat suuremmat majoitusliikkeet nähdään siten luontomatkailun kehityksen luontaiseksi veturiksi koko maakunnan kattavan myynti- ja markkinointiorganisaation puuttuessa.

Satakunnan luontomatkailu vuonna 2030

Satakunnan luontomatkailun kehittämiseen tulevaisuudessa liitettiin useasti esimerkiksi seuraavia asioita:

- maakunnassa on kannattavaa, vireää ja kasvuhakuista yritystoimintaa
- hyvinvointia luonnosta, luonto ja kulttuuri tukevat toisiaan
- yrittäjät yhdessä tuottavat matkailijalle laadukkaan luontokokemuksen
- informaatiota on monessa muodossa ja kanavassa
- tunnetumpi maakunta kuin nyt
- laadukkaat luontomatkailun kärkikohteet luontomatkailun vetureina
- luontomatkailu on vilkasta hyvien teema-reittien ansiosta

- ainutlaatuinen geologinen perintö ja Suomen monipuolisimpiin lukeutuva luontoympäristö
- yhteiset, jäsennetyt tavoitteet
- matkailun arvostus elinkeinona kasvanut maakunnassa
- Satakunta on tunnettu monipuolisena kotimaisena luontomatkailukohteena ja maakunnassa on valmius kansainvälisten matkailijoiden vastaanottamiseen
- maakunnassa on omaleimaisia tuotteita.

Kehittyessään menestyksekkäästi eteenpäin Satakunnan luontomatkailu voisi näyttäytyä kyselyn ja haastattelujen tulosten mukaan seuraavanlaisena vuonna 2030:

Vuonna 2030 Satakunnassa luontomatkailun arvostus ja merkitys elinkeinona on kasvanut toimijoiden yhteisen tavoitteen, toimintamallin ja tiiviin yhteistoiminnan kautta. Satakunnan vesistö- ja metsäkohteissa on vireää, kannattavaa ja verkostomaista yritystoimintaa. Maakunnassa toimii laadukkaita, selkeän profiilin omaavia luontomatkailun kärkikohteita ja -yrityksiä toiminnan vetureina. Maakunta houkuttelee lähimatkailijoita, valittuja kotimaisia kohderyhmiä sekä maakunnassa on valmiudet vastaanottaa ja kasvattaa kansainvälisten matkailijoiden määrää.

Satakunta on yhtenäisen brändin omaava luontomatkakohde, jossa Suomen monipuolisimpiin lukeutuva luontoympäristö tarjoaa

KUVA: Anna Pentikäinen

runsaasti elämyksellisiä ja maakunnan luonnon vahvuuksiin perustuvia sisältörikkaita luontokokemuksia erilaisille kohderyhmille. Maakunnassa osaavat yrittäjät tuottavat omaleimaista, erilaistettua ja yhtenäistä tuotetarjontaa, joka kattaa matkailijan koko palveluketjun. Maakunta on tunnettu erityisesti elämyksellisistä vesistömatkailutuotteista, geo- ja lintumatkailusta. Tarinallisiin luontomatkailetuotteisiin yhdistyy myös hyvinvointi ja kulttuuri sekä luonnosta oppiminen. Erotuvat, teemalliset kärkiluontoreitit houkuttelevat matkailijoita monikanavaisen viestinnän kautta.

Satakunta on tunnettu luontomatkakohde,

jonka luontomatkailupalvelut ovat kootusti esillä erilaisissa kanavissa, asiakkaiden on helppo löytää tietoa näiden elämyksellisestä sisällöstä ja ostaa palvelukokonaisuuksia. Maakunnan luontomatkailusta on saatavissa runsaasti informaatiota eri muodoissa ja eri kielillä. Yrittäjät markkinoivat ja myyvät tuotteitaan yhdessä aktiivisesti hyödyntäen erilaisia myyntikanavia.

Satakunnassa luontomatkailu on verkostoitunutta sekä luontokohteissa että koko maakunnan tasolla: toiminnassa mukana ovat luontomatkailuyrittäjien lisäksi majoitusyrittäjät, luonto-osaajat ja -oppaat sekä yhteisöt ja yhdistykset, kunnat sekä kehittäjätahot.

—

YHTEENVETO

—

Kiinnostus luontomatkailua kohtaan lisääntyy maakunnassa jatkuvasti.

Monimuotoinen, erilaisia luontotyyppikonaisuuksia tarjoava luonto on Satakunnan ehdoton vahvuus. Luontokohteet sijaitsevat lähekkäin ja mahdollistavat laajasti erilaisten aktiviteettien harrastamisen. Maakunnassa on runsaasti monipuolisia ja vetovoimaisia vesistöjä, metsä- ja harjualueita sekä soita. Maakunnan kalastus- ja lintumatkailun kärkikohteet luonnon resurssien näkökulmasta erottuvat selkeästi. Lisäksi maakunnassa sijaitsee monia, vetovoimaisen profiilin omaavia kansallispuistoja.

Kiinnostus luontomatkailua kohtaan lisääntyy maakunnassa jatkuvasti. Samalla myös useiden aktiviteettien harrastajamäärät ovat kasvussa Suomessa ja kansainvälisesti. Satakunnassa luontomatkailun kehittämiseksi ei aikaisemmin ole ollut yhteistä tavoitteenasetteluja, eikä luontomatkailua ole edistetty maakunnassa kokonaisvaltaisesti. Toteutetut toimet ovat olleet pirstaleisia ja paikallisia. Ymmärrys luontomatkailun liiketoimintapo-

tentiaalista on kuitenkin kasvamassa. Oma asenteemme Satakunnan luontoa ja tämän hyödyntämistä kohtaan on silti vielä vaatimaton. Myös yrittäjien aktiivisuus ja päätöminen yrittäjyys tarvitsee rohkaisua.

Pääasiallinen kohderyhmä Satakunnassa ovat lähimaakunnista, erityisesti Pirkanmaalta ja Tampereen seudulta tulevat omaoimiset aktiviteettimatkailijat sekä erilaiset ryhmät. Satakunnan luonnossa on monia vahvuuksia, jotka toimivat selkeinä vetovoimatekijöinä kotimaisille matkailijoille. Lisäksi satakuntalaisten tuntemus maakunnan luontokohteista ja palvelujen käyttö on vielä vähäistä, minkä vuoksi myös oman maakunnan asukkaat nähdään potentiaalisena kohderyhmänä. Kansainvälinen kasvu nähdään maakunnan luonnonmatkailun mahdollisuudeksi, mutta valmiudet toimia kansainvälisillä markkinoilla vaihtelevat.

Erytyisesti maakunnan monimuotoiset vesistöt mahdollistavat elämyksellisten

aktiviteettituotteiden kehittämisen. Kalastusmatkailussa tuotteistaminen on maakunnassa edennyt hyvin. Kalastusmatkailussakin kuitenkin on vielä runsaasti hyödyntämättömiä mahdollisuuksia. Maakunnassa sijaitsee myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti arvokkaita lintukohteita, mutta nämä ovat matkailullisesti näkymättömiä. Maakunnan metsäkohteiden luontoreittien tuotteistaminen ja markkinointi sekä huolto ja ylläpito ovat vaihtelevaa. Maastopyöräily on maakunnassa nousussa ja tämän ympärille ollaan luomassa reittitarjontaa. Aktiviteettien lisäksi ainutlaatuinen geologia, luonnon ja kulttuurin yhdistäminen sekä luonnon, erityisesti metsien hyvinvointivaikutusten yhdistäminen tuotteeseen tarjoaisivat uusia tuotesisältöjä matkailijalle.

Kysyntää vastaavien, matkailijoille lisäarvoa tuottavien ja kannattavien tuotteiden

tuotteistaminen on maakunnan luontomatkailussa tällä hetkellä ehdoton avainasia sen kehittymiseksi. Ideoita tuotteistamisen perustaksi maakunnassa on runsaasti, mutta näiden toteuttaminen käytännössä ontuu. Maakunnassa tulisi tunnistaa sen luonnon erityispiirteet ja näistä kiinnostuneet kohderyhmät sekä hyödyntää heitä tehokkaammin. Lisäksi luontomatkailuyrittäjiä ja luonto-oppaita tarvittaisiin lisää tuotteiden toteuttamiseksi. Maakunnassa valmiiden palvelukokonaisuuksien tarjonta on vielä vähäistä: tätä voitaisiin edistää yhteistyöllä. Luontomatkailussa kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa toisiaan eikä luontomatkailijaa pystytä palvelemaan koko palveluketjun aikana katkeamattomasti.

Luontomatkailun tuotteistamisessa ja myynnissä yhteistyöverkostot ovat vielä osittain suppeita, vaikka paikallisia yrittäjäverkostoja on jo olemassa. Erityisesti maakun-

—
KUVA VASEMMALLA:

Terttu Hermansson

KUVA OIKEALLA:

Niko Ala-Uotila
—

nalliset yhteistyöverkostot puuttuvat. Yhtenä avainasiana luontomatkailun kasvussa pidetään lisääntyvää yhteistyötä aktiviteetti- ja majoitusyrittäjien välillä sekä majoitusyrittäjien tietoisuuden lisäämistä ympäröivän luonnon erityispiirteistä. Majoitus- ja aktiviteettiyrittäjien, luonto-osaajien ja yhdistystoimijoiden verkostoitumisen edistäminen olisi olennaista elinkeinon kehittämiseksi.

Luontomatkailijan näkökulmasta Satakunta on suhteellisen näkymätön ja heikosti tunnettu matkakohde. Maakunnan luontomatkailusta puuttuu kantava brändi ja yhteinen visuaalinen ilme, jotka nostaisivat esiin maakunnan luonnon vahvuudet. Maakuntaa koskeva tieto on hajanaista ja matkailijan vaikeasti löydettävissä. Luontomatkailua tukeva materiaali kuten kartat, esitteet ja oppaat osittain puutteellista sekä kieliversioita tarvitaan lisää. Luontomatkailutuotteet ovat heikosti

ostettavissa erilaisissa myyntikanavissa, eivätkä olemassa olevat tuotteet saa riittävästi näkyvyyttä. Maakunnan tunnettuuden lisääminen luontomatkailukohteena elämyksellisen sisältömarkkinoinnin keinoin ja kootun informaation tuottaminen nähdään erittäin tärkeäksi tavoitteeksi.

Luontomatkailuohjelman kysely- ja haastatteluaineistosta nousi näin ollen esille seuraavat teemat (taulukko 2), joiden kehittämiseen maakunnassa pitäisi kiinnittää huomiota: toimintaympäristön tukeminen, vetovoimaisten kärkekohteiden kehittäminen, kohderyhmien tunnistaminen ja näiden hyödyntäminen, tuotteemojen hyödyntäminen ja tuotteistamisen kehittäminen, yhteistyön vahvistaminen erityisesti majoitusliikkeiden, aktiviteettiyrittäjien sekä paikallisten luonto-osaajien kanssa, luontomatkailukohteiden ja -tuotteiden tunnettuuden ja ostettavuuden kehittäminen.

TAULUKKO 2

Satakunnan luontomatkailun kehittämisteemat

Satakunnan luontomatkailun kehittämisteemat	NYKYTILA	KEHITTÄMIS-TOIMENPITEET
<p>Toimintaympäristön tukeminen</p>	<p>Kiinnostus luontomatkailua kohtaan lisääntyy jatkuvasti. Ymmärrys luontomatkailun liiketoimintapotentiaalista kasvaa.</p> <p>Luontomatkailun kehittämiseksi ei yhteistä tavoitteenasettelua, kehittäminen sirpaleista, maakunta hajallaan. Oma asenne vaatimaton. Vähäinen määrä yrittäjiä, yrittäminen sivutoimista ja harrastelijamaista.</p>	<p>Yhteisen tavoitteen ja tätä tukevien toimenpiteiden luominen. Toimijoiden sitoutuminen yhteiseen päämäärään maakunnassa. Toimijoiden välisen vuoropuhelun ja tiedottamisen lisääminen maakunnassa, myös kunnat tiiviisti mukana toiminnassa. Yritystoiminnan kasvun tukeminen. Yritystoiminnan aloittamisen rohkaisu.</p>
<p>Bechmarking-toiminta</p>	<p>Maakunnassa ei yhteistä toimintamallia luontomatkailun kehittämiseksi. Yksittäisistä luontokohteista tai luontomatkailuyrityksiltä puuttuvat innovatiiviset, menestyksekkäät toimintakonseptit.</p>	<p>Toimintamallien poiminta muista maakunnista sekä kansainvälisesti että kotimaasta, jossa luontomatkailua on kehitetty menestyksekkäästi. Yrittäjien toiminnan kehittäminen vertaisarvioimalla. Asiakkaiden palautteiden monipuolisempi hyödyntäminen toiminnan laadun kehittämisessä.</p>
<p>Vetovoimaisten kärkekohteiden kehittäminen</p>	<p>Monimuotoinen luonto ehdoton vahvuus. Kohteet lähekkäin ja mahdollistavat laajasti erilaiset aktiviteetit. Paljon erilaisia vetovoimaisia vesistöjä, metsä- ja harjualueita sekä soita. Kalastus- ja lintumatkailun kärkekohteet erottuvat selvästi. Kansallispuistot vahvuus. Maakunnan saavutettavuus heikkenee.</p>	<p>Kärkekohteiden valinta, näiden selkeä profilointi ja tunnettuuden lisääminen markkinoinnin keinoin. Kohteiden nostaminen esiin luonnon erityispiirteiden ja aktiviteettien kautta. Kansainvälisen statuksen omaavien luontokohteiden hyödyntäminen vahvemmin.</p>

Satakunnan luontomatkailun kehittämisteemat

NYKYTILA

KEHITTÄMIS-TOIMENPITEET

Kohderyhmien tunnistaminen ja näiden hyödyntäminen

Kysyntää ei tunnisteta ja kohderyhmäajattelu ontuu.

Pääasiallinen kohderyhmä lähimaakunnista tulevat asiakkaat. Merellisyys vetää sisäsuomalaisia. Satakuntalaisien palvelujen käyttö vähäistä, tässäkin kasvupotentiaalia. Potentiaalia kv-markkinoilla. Valmiuksia kv-markkinoilla toimintaan ei vielä laajasti olemassa

Erilaisten aktiviteettien kohderyhmien tarkempi tunnistaminen ja hyödyntäminen.

Aktiviteettien kohdalla maakunnan luonnon vetovoimatekijöiden tarkastelu suhteessa lähtöalueen matkailijoihin ja heidän motiiveihinsa. Matkailuyritystä ympäröivän luonnon erityispiirteiden ja tästä kiinnostuneiden harrastajaryhmien tarkempi ymmärrys. Maakunnan sisällä kohteiden ja palvelujen tunnettuuden vahvistaminen. Kv-markkinoilla maakunnan esille tuonti aktiviteettikohteena ja yrittäjien kv-valmiuksien lisääminen.

Tuoteteemojen hyödyntäminen

Maakunnassa runsaasti ideoita tuotekehityksen perustaksi, mutta näiden toteuttaminen käytännössä ontuu. Maakuntaan kohdistuva kysyntä ja tarjonta eivät siten välttämättä kohta toisiaan.

Maakunnan monimuotoiset vesistöt mahdollistavat vesistöaktiviteettien kehittämisen. Maakunnan valtakunnallisesti ja kansainvälisesti arvokkaat lintukohteet matkailullisesti näkymättömiä.

Metsäkohteissa sijaitsevien reittien huolto ja ylläpito sekä tuotteistaminen ja markkinointi-viestintä puutteellista.

Maakunnan geologia tarjoaa tuotteistukselle monia mahdollisuuksia.

Luonnon ja kulttuuriin yhdistämisessä sekä luonnon hyvinvointivaikutusten tuotteistamisessa mahdollisuuksia.

Vesistöaktiviteetteja tuotteistamalla kasvua maakunnan luontomatkailuun. Kalastuksen kehittäminen maakunnan kärkituotteeksi. Lintumatkailun liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntäminen ja lintumatkailun systemaattinen kehittäminen: lisää lintu-oppaita ja opastettuja tuotteita. Melontatuotteiden liiketoimintapotentiaalin kartoitus.

Metsäkohteissa maakunnallisten kärkireittien valinta, teemoittaminen, luokittelu, viitoitus ja rakenteet kuntoon. Reittien huoltoon ja ylläpitoon sopimuk-sellisia malleja; yhteistyöverkostojen luonti reittien ympärille. Reiteille karttoja, sähköisiä materiaaleja. Yritysverkostojen kytkeminen reiteille. Kasvavan maastopyöräilyn reittien kehittämisen tukeminen. Metsän tuotteistaminen hyvinvointia tuottavana paikkana.

Geologian nostaminen maakunnan luontomatkailun tuotteistamisessa kärkiteemaksi. Tuoteperheen rakentaminen koko Satakuntaan geologian ympärille. Kulttuurin ja luonnon yhdistäminen tuotteissa. Pyöräilyreittejä kulttuuripe-rinnön ja -maisemien ympärille. Luovan alan harrastusten sekä teatterin ja taiteen kytkentä luontomatkailuun.

Tuotteiden elämyksellisyyden lisääminen tarinallistamalla. Paikallisen ruoka-kulttuurin kytkentä tiivistä luontomatkai-lutuotteeseen.

TAULUKKO 2

Satakunnan luontomatkailun kehittämisteemat

Satakunnan luontomatkailun kehittämisteemat	NYKYTILA	KEHITTÄMIS-TOIMENPITEET
Tuotteistamisen kehittäminen	<p>Luontomatkailusta puuttuu kantava brändi ja yhteinen visuaalinen ilme, joka nostaisi esiin maakunnan luonnon vahvuudet. Yksittäiset tuotteet eivät erottaudu markkinoilla tai linkity toisiinsa muodostaen kokonaisuuksia. Valmiiden palvelukokonaisuuksien ja lisäarvoa tuottavien tuotesisältöjen tarjonta heikkoa.</p> <p>Tuotteita ei erilaistettu riittävästi erilaisten luontomatkailijoiden tarpeet huomioiden. Kysyntää vastaavia tuotteita ei riittävästi.</p> <p>Tuotteita tarvitaan enemmän matkailijan luontokokemuksen ympärille pohjautuen alueen luonnon erityispiirteisiin ja tästä kiinnostuneiden ja tätä hyödyntävien matkailijoiden tarpeisiin. Ei riittävästi opastettuja tuotteita, joiden kautta matkailija oppii luonnosta. Tarinallisuus tuotteissa puuttuu.</p> <p>Ymmärrys ansaintalogiikasta, toiminnan kannattavuudesta ja hinnoittelusta ontuvat.</p>	<p>Yhteisen brändin ja visuaalisen ilmeen luonti. Laajempien, teemoitettujen tuotekokonaisuuksien rakentaminen koko maakuntaan, jotka yhdistävät ja tukevat yritysten tuotteistamista, edistävät tuotteen löydettävyyttä ja ostettavuutta matkailijan näkökulmasta.</p> <p>Tuotteiden erilaistaminen teeman, vaatimustason, vuodenajan, keston ja pituuden suhteen.</p> <p>Tiedotusta matkailuyrittäjille ympäröivän luonnon erityispiirteistä ja luontomatkailijoista kohderyhmänä.</p> <p>Osaamisen kehittäminen elämyksellisen ja erottuvan tuotesisällön rakentamiseen ja ansaintalogiikkaan liittyen. Toimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen tuotteistamisessa.</p>

Satakunnan luontomatkailun kehittämisteemat	NYKYTILA	KEHITTÄMIS-TOIMENPITEET
<p>Yhteistyön vahvistaminen majoitusliikkeiden kanssa</p>	<p>Luontomatkailun tuotteistamisessa ja myynnissä vielä suppeasti yhteistyötä. Majoitusyrittäjien luonnon tuntemus osittain heikkoa. Luonnon liiketoimintapotentiaalia ei hyödynnetä riittävästi majoitusyrityksissä.</p> <p>Majoitusyrittäjät ja luonto-osaajat eivät riittävän verkostoituneita, eivätkä tunnista toisiaan mahdollisina yhteistyökumppaneina. Luontomatkailutuotteiden yhteiset myyntiverkostot puutteellisia.</p>	<p>Majoitusyrittäjien tiedon lisääminen ympäröivän luonnon erityispiirteistä ja liiketoimintamahdollisuuksista.</p> <p>Majoitusyrittäjien ja luonto-osaajien kuten luonto-oppaiden ja aktiviteetti-tuotteita tuottavien yrittäjien verkottaminen ja tuotteiden yhteispaketointi. Majoitusyrittäjien mahdollisuuksien kartoittaminen myyntiverkoston veturina. Päiväretkien myynti majoitusyrityksissä ja viikko-ohjelmien tuottaminen majoitusyrityksille.</p>
<p>Yhteistyön vahvistaminen paikallisten luonto-osaajien kanssa</p>	<p>Luonto-osaajat ja matkailutoimijat eivät riittävän verkostoituneita. Maakunnassa puutetta asiantuntevista luonto-oppaista ja opastetuista tuotteista.</p>	<p>Maakunnasta valmistuneiden luonto-oppaiden kartoittaminen. Luonto-osaajien rohkaisu oppaaksi. Paikalliset ammatillaiset ja yhdistykset osaksi tuotetta. Kyläyhdistykset mukaan toimintaan.</p>
<p>Luontomatkailukohteiden ja tuotteiden tunnettuuden ja ostettavuuden kehittäminen</p>	<p>Luontomatkailussa kysyntä ja tarjonta eivät kohta. Tieto hajanaista ja matkailijan vaikeasti löydettävissä.</p> <p>Maakunta näkymätön ja heikosti tunnettu luontomatkailukohdeena. Luontomatkailua tukeva materiaali kuten kartat, esitteet ja oppaat puutteellisia. Materiaalia ei riittävästi englanniksi.</p> <p>Luontomatkailutuotteet heikosti ostettavissa erilaisissa myyntikanavissa, myynti ei koordinoitua.</p>	<p>Informaation tuotannon lisääminen. Tiedonvälityskanavan luominen matkailijoille maakunnan luontomatkailusta. Lisää informaatiota erilaisiin valtakunnallisiin kanaviin.</p> <p>Elämyksellisistä sisältömarkkinointia ja luontokokemuksen esille tuontia eri kanavissa. Karttoja ja tarjonnan kokoa via esitteitä lisää, näistä myös kieliversiot ja sähköiset versiot.</p> <p>Yrittäjien rohkaisu aktiiviseen myyntiotteeseen. Myyntiverkostojen löytäminen ja myynnin organisointi. Majoitusliikkeiden mahdollisuuksien kartoittaminen vetää myyntiverkostoa.</p>

Vesielämysten suosio kasvaa

Satakunnan vesistöt tarjoavat luontomatkailijalle runsaasti harrastusmahdollisuuksia.

SANNA-MARI RENFORS, SATAKUNNAN VIIKKO 23.9.2015

Luontomatkailija hakee yhä enemmän elämyksellistä seikkailua kauniissa luonnossa. Kalastus ja melonta ovat näin ollen nousseet perinteisen veneilyn rinnalle maakunnan suosituimmiksi vesiaktiviteeteiksi. Vaihtelevia kalapaikkoja, valmiita melontareittejä ja ohjelmopalveluja tarjoavia yrityksiä löytyy ympäri maakuntaa.

Satakunnassa harrastetaan uusia, trendikkäitä aktiviteetteja. Maailman nopeimmin kasvava vesiliikuntamuoto eli SUP-lautailu on rantautunut Satakuntaan. Pyhäjärvellä Sieravuorella järjestettiin lajin Euroopan mestaruusarjan osakilpailu heinäkuussa 2015. Järvellä pääsee kokeilemaan myös joogausta SUP-laudalla veden päällä.

Matkailija saa luontokokemuksia Satakunnassa myös veden alla. Kirkasvetisen Selkämeren merenalainen luonto luo ihanteelliset olosuhteet sukellukseen ja snorklaukseen. Alueella on paljon hylkyjä ja lajeja, joita ei esiinny pohjoisempana.

– Selkämeri erottuu muista Suomen merialueista juuri kirkkaiden vesien ja monimuotoisen vedenalaisen lajiston kautta, toteaa projekti-päällikkö Minna Uusiniitty-Kivimäki Metsähallituksesta.

Vesistöjen jäätyessä talvella ne

tarjoavat unohtumattomia elämyksiä erityisesti kansainvälisille luontomatkailijoille. Hiljaisuus, luonnon äänet ja valoilmiot herättävät ulkomaalaisten kiinnostuksen.

– Talvella matkailija saa järvellä elämyksiä pilkkimisestä, retkiluistelusta ja jäällä hiihtämisestä, kertoo toiminnanjohtaja Marja Kares-Oksman Leader Pyhäjärvisseutu ry:stä.

Lisäksi maakunnan vesistöt ovat kansainvälisesti ja valtakunnallisesti arvokkaita lintukohteita. Kokemäenjokisuisto on Pohjoismaiden rikkain jokisuisto linnustoltaan. Lintujen tarkkailu vetää luontomatkailijoita kevät- ja syysmuuton aikaan myös Preiviikinlahdelle ja monille Sisä-Satakunnan järville. Esimerkiksi Puurijärvi on kansainvälisesti merkittävä lintukohde ja yksi maamme runsaslintuisempia järviä.

Satakunnan vesistöt tarjoavat luontomatkailijalle runsaasti erilaisia harrastusmahdollisuuksia. Maakunnan ykkösokohteita ovat merialue, lukuisat joet ja järvet.

Selkämeren kansallispuisto, Karvianjoen vesistö, Kokemäenjoki ja maakuntajärveksi valittu Pyhäjärvi soveltuvat monenlaisiin mukaviin vesipuuhiin.

Geomatkailun trendi leviää Satakuntaan

Lauhanvuoren-Hämeen-kankaan aluetta haetaan mukaan maailmanlaajuisen Geoparkverkostoon.

SANNA-MARI RENFORS,
SATAKUNNAN VIIKKO 21.10.2015

Pohjois-Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan rajalla sijaitsevalla Lauhanvuoren-Hämeenkankaan luontomatkailualueella on monipuolinen geologinen historia. Sen pinnanmuodot ovat peräisin 11 000 vuoden takaa. Alueella sijaitsee esimerkiksi muinaisia rantavalleja, dyynejä, jäätikkökielekkeiden väliin muodostuneita harjualueita ja soita.

Alue soveltuu loistavasti geomatkailuun, joka on maailmanlaajuisesti kasvava luontomatkailun trendi. Se pohjautuu alueen geologisen sisällön esille tuomiseen, jolloin matkailija oppii tästä uutta. UNESCO:n suojeluksessa olevat Geoparkit tarjoavat loistavat puitteet maan synnystä ja kehityksestä kiinnostuneelle matkailijalle.

Geoparkilta edellytetään taloudellisen hyödyn tuottamista alueelleen. Geoparkin ajatellaankin tuovan alueen matkailulle merkittäviä etuja. Se kasvattaisi alueen matkai-

lullista tunnettuutta, jäsentäisi matkailun kehittämistä sekä mahdollistaisi alan työllisyyden kasvun.

– Geopark on ennen kaikkea paikallisten toimijoiden työkalu kehittää aluetta, kertoo projektipäällikkö Terttu Hermansson Metsähallituksesta.

Geoparkin avulla hyödynnetään matkailullisesti alueen luontaiset vahvuudet, geologinen sekä luonnon- ja kulttuuriperintö, opitaan tuntemaan ja arvostamaan omaa

”Geopark on ennen kaikkea paikallisten toimijoiden työkalu kehittää aluetta.”

aluetta ja kertomaan siitä myös matkailijoille. Ympäristö- tai geokasvatus on yksi merkittävä osa Geoparkin toimintaa, ja jo lapset pääsevät tutustumaan omaan alueeseensa erilaisten mielekkäiden tehtävien ja kokemusten kautta.

– Maailmalla löytyy kivoja malleja ympäristötietouden omaksumiseen, toteaa Hermansson.

Geoparkin teemana Lauhanvuoren-Hämeenkaan alueella on suo. Alueen soistuminen on alkanut jäätikön peräännyttyä ja maan vapautuessa meren alta noin 9 000 vuotta sitten.

Suolla voidaan muun muassa patikoida, tarkkailla lintuja ja marjastaa. Erämaisiet suot tarjoavat matkailijalle hiljaisuutta ja hyvinvointia myös erilaisten turvehoitojen ja -saunojen muodossa.

Geoparkin myötä alue olisi siten helposti tuotteistettavissa matkailijalle. Tuotepaketit historiallisen Kyrönkankaantien ympärille ja luontoliikuntaan liittyvien tapahtumien lisääminen ovat keino kasvatata matkailijoiden määrää alueella. Lisäksi alueen reitit houkuttelevat yhä useampia maastopyöräilijöitä nauttimaan luonnosta.

Satakunnassa matkailijat kalastavat talvellakin

Kalastus ei ole ainoastaan kesäaktiviteetti. Satakunnassa kalastuskausi kestää keväästä pitkälle syksyyn.

SANNA-MARI RENFORS, SATAKUNNAN VIIKKO 9.12.2015

Satakunnassa on runsaasti erilaisia kalalajeja ja matkailijoita houkuttelevia saalisvarmoja kalastuskohteita. Mereen laskevista joista ykköskohteita kalastuksessa ovat runsaan kalakannan omaava Kokemäenjoki ja maisemallisesti upea Merikarvianjoki. Lisäksi kivikkoinen ja matala Selkämeri sekä suurista hauista ja ahvenista tunnettu Säkylän Pyhäjärvi vetävät kalastusmatkailijoita maakuntaan.

Karvianjoen vesistöön kuuluvaan Merikarvianjokeen istutetaan paljon kirjolohta, minkä vuoksi joki on kalastajalle saalisvarma kalastuskohde. Suositussa kalastuskohteessa kalastusvuorokausia kertyy vuosittain jopa 10 000 kappaletta. Merikarvianjoen koskissa voi kalastaa melkein ympäri vuoden, mikä tekee tästä pohjoisen Suomen jokien jäätyessä houkuttelevan kalastusmatkailukohteen.

Kokemäenjoki, erityisesti Nakkilankosket lukeutuvat Suomen ykköskohteisiin taimenen kalastuskohdeena. Suurimmat saadut taimenet painavat jopa kahdeksan kiloa. Kokemäenjoen ja Nakkilankoskien markkinointiin kalastusmatkailukohteenä panostetaan yhä enemmän.

Kalastusmatkailun tuotteistamisessa hyödynnetään maakunnassa esiintyviä kalalajeja ja niiden sesonkeja, eri kalastusmuotoja ja

vuodenaikoja sekä kalastuspalveluiden ja muiden matkailupalveluiden yhdistämistä. Tarjonnassa on erilaisia harrastajakalastajille ja yritysryhmille suunnattuja kalastusretkiä oppaan johdolla ja kalastuskursseja.

– Yritykset ovat perinteisesti muodostaneet ison osan kalastusmatkailuyritysten asiakkaista. He hankkivat kalastusmatkailupalveluja virkistys- ja kokouskäyttöön, esimerkiksi henkilöstöpäivien järjestämisen yhteydessä tai luodakseen rennompaa tunnelmaa neuvotteluihin, toteaa toiminnanjohtaja Johanna Möttönen Satakunnan kalatalouskeskuksesta.

– Kalastus on perinteisesti mielletty miehiseksi harrastukseksi, mutta myös lapsiperheille sekä naisille suunnatut kalastusmatkailutuotteet voivat luoda uusia mahdollisuuksia, jatkaa Möttönen.

Kalan käsittely on nykyään käymässä harvinaisemmaksi taidoksi, minkä vuoksi myös kalan käsittely ja valmistus voidaan sisällyttää tuotteeseen. Kalastusmatkailutuotetta elävöitetään myös liittämällä tähän kalastuksen historiaa paikkakunnalla. Paikalliset toimijat kuten ammattikalastajat rikastaisivat tuotesisältöjä kalastusnäytöksineen ja kertoen kalasatamassa ammatistaan.

SATAKUNNAN LINTUMATKAILU *lähdössä lentoon*

*Satakunnassa potentiaalia jopa kansainväliseksi
lintumatkailukohteeksi.*

SANNA-MARI RENFORS, SATAKUNNAN VIIKKO 20.1.2016

Luontomatkailussa eläinten katselu ja -kuvaus ovat olleet suosittuja aktiviteetteja jo kauan. Erityisesti suurpetojen tarkkailu Lapissa ja Itä-Suomessa on houkuttellut matkailijoita luontoon. Nyt lintumatkailu on nousemassa luontomatkailun kärkiaktiviteetiksi Satakunnassa.

Matalalla Satakunnan rannikkoalueella ja Sisä-Satakunnan järvillä sijaitsee useita kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä lintukohteita. Suurimpia lintujen yksilö- ja lajimääriä Suomessa tavataan Porin lintuvesillä ja rannikolla. Ne ovat olleet ulkopaikkakuntalaisten lintuharrastajien suosiossa jo kauan.

Kokemäenjokisuisto Pohjoismai-

den suurimpana jokisuistona on rikkain linnustoltaan. Yterin lietteet ovat Suomen paras paikka havainnoida kahlaajia ja Satakunnan monipuolisin linturetkikohde. Satakunnan järvistä Puurijärvi ja Koskeljärvi ovat maakuntamme arvokkaita lintujärvä, joilla on myös hyvät palvelurakenteet.

Lintuharrastajia ja linnuista kiinnostuneita matkailijoita on paljon, joten tuotteistamisella lintumatkailun volyymia saataisiin kasvatettua.

Muuttolintujen reitit sekä lintujen kevät- ja syysmuuton seuranta voidaan tuotteistaa eri tavoin. Maakunnan lukuisten luontotornien ympärille kaivataan sisältöä: lintujen tunnustusopastusta, kiertävää lintu-

opasta ja palvelupaketteja luksuseväskoreineen. Lintujen tarkkailu voidaan myös yhdistää toiseen luontoaktiviteettiin, esimerkiksi patikointiin Satakunnan soilla tai melontaretkeen Selkämerellä.

Lintumatkailussa on erilaisia asiakasryhmiä. Himoharrastajien lisäksi lintumatkailutuotteita voitaisiin kohdentaa pienille työporukoille ja lapsiperheille. Lintuvesin äänien kuuntelu, lintujen kuvaus ja teemalliset lintutapahtumat ovat esimerkkejä potentiaalisista tuotteista. Lintumatkailutuotteet olisivat myös oivia koululaisryhmille ympäristökasvatukseen.

– Merilinnut ovat eksotiikkaa erityisesti sisäsuomalaisille, toteaa puheenjohtaja Heli Perttula Porin Lintutieteellisestä Yhdistyksestä

– Satakunnassa tavataan myös eteläisiä lajeja, jotka kiinnostavat pohjoisempien maakuntien lintuharrastajia. Kysyntää erilaisille lintukurseille ja -retkille Satakunnassa olisi runsaasti satakuntalaisenkin keskuudessa, kertoo Perttula.

Tärkeää lintumatkailutuotteissa on juuri oppiminen luonnosta nauttimisen lisäksi. Tämän vuoksi lintumatkailuun kaivataan Satakunnassa lisää opastettuja tuotteita ja lintuoppaita.

—
KUVA: *Visit Finland*
—

LÄHTEET

Jämi. 2015. Tietoa Jämistä. Viitattu 22.2.2016. <http://www.jami.fi/info>

Leader Aktiivinen Pohjois-Satakunta. 2014. Aktiivinen Pohjois-Satakunta, kehittämisstrategia 2014–2020. Kohti kestäväää kasvua. Viitattu 19.11.2015. http://aktiivinen.fi/doc/aktiivinen_strategia_24042014.pdf

Leader Karhuseutu. 2014. Karhuseudun kehittämisstrategia 2014–2020. Otso osaa! Viitattu 19.11.2015. http://www.karhuseutu.fi/upload/liitetiedostot/Ohjelmat/otso_osaa-karhuseudun_strategia.pdf

Leader Pyhäjärviseuu. 2015. Pyhäjärviseuudun esite. Viitattu 22.2.2016. [http://www.pyhajarviseuu.fi/files/542/Pjs_esitevedos_\(1\).pdf](http://www.pyhajarviseuu.fi/files/542/Pjs_esitevedos_(1).pdf)

Porin kaupunki. 2016. Porilainen luonto on monimuotoista. Viitattu 7.3.2016. <http://www.pori.fi/ymparistovirasto/luonto.html>

Rauman kaupunki 2016. Rauman seutu. Viitattu 7.3.2016. <http://www.rauma.fi/visitrauma/visitrauma/rauman-seutu>

Ravakka. 2015. Selkämeren ja Pyhäjärven kalatalousohjelma 2020. Viitattu 22.2.2016. http://www.kalaleader.fi/files/1188/SELKA_MEREN_JA_PYHA_JA_RVEN_KALATALOUSOHJELMA_10.9..pdf

Satakunnan alueellinen maaseudun kehittämisstrategia 2014–2020. ELY-keskus. Viitattu 13.1.2016. http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/58383/Strategia_web.pdf/21f34cf5-cda6-4a05-a1e1-783eacc79688

Satakunnan maakuntaohjelma 2014–2017. Satakuntaliitto. Viitattu 13.1.2016. http://www.satakuntaliitto.fi/sites/satakuntaliitto.fi/files/tiedostot/Aluekehitys/2014-05-28_Mako.pdf

Satakuntaliitto. 2007. Matkailualueet Satakunnan maakuntakaavassa. Viitattu 13.12.2015. <http://www.satakuntaliitto.fi/sites/satakuntaliitto.fi/files/tiedostot/linkki2ID184.pdf>

Satakuntaliitto. 2009. Satakunnan maakuntakaava. Selostus, osa B1. Viitattu 6.3.2016. <http://www.satakuntaliitto.fi/sites/satakuntaliitto.fi/files/tiedostot/linkki2ID570.pdf>

Satakuntaliitto. 2012. Satakunnan matkailun tavoite- ja toimenpidesuunnitelma. Viitattu 13.12.2015. <http://www.satakuntaliitto.fi/sites/satakuntaliitto.fi/files/tiedostot/linkki2ID1406.pdf>

Satakuntaliitto. 2014. Satakunnan maakuntakaava. Selostus, osa B. Sarja A: 310. Viitattu 21.2.2016. <http://www.satakuntaliitto.fi/sites/satakuntaliitto.fi/files/tiedostot/Alueidenkaytto/Selostus%20B.pdf>

Satakuntaliitto. 2015. Satakunnan vaihemaakuntakaava 2. Viitattu 6.3.2016. http://www.satakuntaliitto.fi/sites/satakuntaliitto.fi/files/tiedostot/Alueidenkaytto/vmk2/VMK2_Tavoitteet._pakattu.pdf

Visit Finland. 2014. Valtakunnallinen kesän luontoaktiviteettien kehittämisstrategia 2015-2018. Viitattu 13.12.2015. <http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2015/01/Kes%C3%A4n-luontoaktiviteettien-kehitt%C3%A4misstrategia2015-2018-copy.pdf?dl>

Luontomatkailun merkitys Satakunnassa on vahvassa kasvussa. Maakunnan monimuotoinen luonto ja mahdollisuus harrastaa laajasti erilaisia luontoaktiviteetteja vetävät yhä enemmän matkailijoita sen luontokohteisiin.

Luonnon matkailullisessa hyödyntämisessä on runsaasti elinkeinomahdollisuuksia, minkä vuoksi maakuntaan ollaan tekemässä luontomatkailuohjelmaa. Tässä raportissa kerrotaan ohjelman sisällön laatimiseksi tehdyn kyselyn ja haastattelujen tuloksista.

ISSN 1457-0696 | ISBN 978-951-633-194-5 (painettu)

ISSN 2323-8356 | ISBN 978-951-633-195-2 (PDF)